

INFORME DE LES CONDICIONS DE VIDA

PONENT

Equip tècnic del diagnòstic:

Coordinació de l'informe:

Jessica Cantos-Egea. Pla Local d'Acció Comunitària Inclusiva (IMSST).

Realització:

Cristina Gil Bargallo. Equip de Comunitari de l'ABS Torreforta-La Granja.

Marta Balencoso Martínez. Equip de Comunitari de l'ABS Torreforta-La Granja.

Jessica Cantos. Pla Local d'Acció Comunitària Inclusiva (IMSST).

Paula Civit Gebellí. Pla Local d'Acció Comunitària Inclusiva (IMSST).

Sandra Arnal Benaiges. Pla Local d'Acció Comunitària Inclusiva (IMSST).

Edició:

Institut Municipal de Serveis Socials.

Disseny i maquetació:

Disseny Gràfic Corporatiu i Autoedició de l'Ajuntament de Tarragona.

GENER 2023

ÍNDEX

Introducció	pàg.4	Social	pàg.33
Objectius	pàg.5	Residencial	pàg.37
Metodologia	pàg.6	Relacional i comunitària	pàg.40
Contextualització	pàg.8	Convivència	pàg.46
Diagnosi	pàg.13	Síntesi de l'anàlisi i la diagnosi	pàg.48
Dades sociodemogràfiques	pàg.14	L'enxarxament i el treball comunitari com a oportunitat	pàg.52
Renda i Ocupació	pàg.18	Bibliografia	pàg.57
Formació i Ocupació	pàg.22	Agraïments	pàg.5
Salut	pàg.25		

INTRODUCCIÓ

Què és aquest document?

L'informe que teniu a les vostres mans, neix fruit de la necessitat i l'encàrrec dels serveis de Salut (ICS - ABS Torreforta) i del Pla d'Acció Comunitària Inclusiva de Tarragona (Municipal de Serveis Socials de Tarragona) de dinamitzar i reactivar el teixit comunitari de Ponent amb el projecte Veïna't. En una primera fase, es va decidir realitzar una diagnosi participativa per conèixer la situació de les condicions de vida de la població de la zona de Ponent de la ciutat de Tarragona.

Aquesta anàlisi és una fase fonamental del procés comunitari amb l'objectiu últim de disposar d'informació que orienti l'acció transformadora de l'enxarxament del territori.

Per a què serveix aquest document?

Ha de servir per determinar les necessitats reals de la població a la que es presten els serveis per tal de poder prioritzar actuacions i

estructurar les intervencions d'una manera col.laborativa, utilitzant una metodologia de participació comunitària.

Pretén ser una eina accessible, de fàcil lectura i enteniment, simple i esquemàtica que s'actualitzi de forma periòdica.

L'informe analitza dades quantitatives de fons pròpies i externes. També s'han utilitzat tècniques de recollida d'informació qualitativa a través de grups focals amb associacions de veïns, entitats de la zona i tècnics dels serveis del territori.

A qui va dirigit?

Als i les professionals dels diferents serveis que treballen a l'àmbit territorial de la zona de Ponent de Tarragona, a les entitats, associacionisme del barri i a la població en general.

OBJECTIUS

Recollir un seguit d'indicadors qualitatius i quantitatius que expliquin quines són les condicions de vida dels ciutadans i ciutadanes dels barris de Ponent de la ciutat de Tarragona.

Reconèixer el paper de l'acció comunitària com a model d'intervenció en la pràctica professional per fer front de manera transversal i col·laborativa als reptes socials presents en els barris de Ponent.

Reactivar el teixit comunitari, apoderar els veïns i les veïnes perquè s'organitzin i estableixin objectius i actuacions de millora de la vida col·lectiva al barri.

Millorar les condicions de vida dels ciutadans i ciutadanes de Ponent i promoure el benestar i la inclusió en el territori.

METODOLOGIA

El projecte Veïna't té la voluntat d'impulsar una estratègia d'intervenció conjunta i unificada en l'acció comunitària per a la inclusió social en els barris de Ponent, generant nous mètodes de treball, nous espais de governança i noves dinàmiques de participació de tot el teixit comunitari del territori.

És un projecte que té la vocació de construir-se i desplegar-se conjuntament amb els veïns i veïnes dels barris i, per tant, la necessitat de teixir sinergies i espais de coproducció amb el territori.

El punt de partida d'aquest informe era redactar una anàlisi exhaustiva per poder explicar quines són les condicions de vida dels ciutadans i ciutadanes dels barris de Ponent de la ciutat de Tarragona. A nivell metodològic s'ha treballat en una proposta d'indicadors de caràcter quantitatiu que tingués incidència contextual, partint de bases de dades de l'IMSST, de diferents unitats del Departament de Salut (Direcció General de Planificació en Salut, Agència de Qualitat i Avaluació

Sanitàries de Catalunya, Agència de Salut Pública de Catalunya, Servei Català de la Salut i Institut Català de la Salut) i d'altres institucions com l'Ajuntament de Tarragona, l'Institut d'Estadística de Catalunya i bases de dades de la Guàrdia Urbana de Tarragona.

Aquests indicadors s'han estructurat en 8 àmbits:

- Dades sociodemogràfiques
- Renda i ocupació
- Formació i educació
- Salut
- Social
- Residencial
- Relacional-comunitari
- Convivència

En paral·lel, per elaborar una diagnosi compartida que oferís dades més qualitatives, ja que molts cops no apareixen en els indicadors quantitatius, s'ha treballat amb una representació de tots els agents del territori.

En primer lloc, la representació de persones que viuen i conviuen en l'entorn més pròxim. S'han realitzat 3 sessions de treball:

- Jornada de treball amb representants veïnals dels barris de Parc Riu Clar, La Floresta, Bonavista, Campclar i Torreforta (22 persones).
- Jornada de treball amb representants veïnals del barri de Riu Clar (14 persones).
- Jornada de treball amb joves de 3r ESO de l'Institut Escola Mediterrani (14 joves).

En segon lloc, la representació de les entitats i associacions que tenen un lligam en el territori:

- Jornada de treball amb una representació de 7 entitats.

Finalment, la representació dels agents tècnics que treballen en el territori, personal tècnic de l'Ajuntament de Tarragona i d'altres administracions que treballen en el context territorial.

- Jornada de treball amb una representació de 21 tècnics i tècniques.
- Jornada amb els tècnics i tècniques de serveis socials de Ponent (24 persones).

Tots els indicadors i el conjunt d'aportacions i visions han permès crear aquest document on s'ofereix:

- Una anàlisi exhaustiva d'indicadors quantitatius en els diferents àmbits de l'exclusió social.
- El mapa de les necessitats expressades construït amb la veu de tot el teixit comunitari del territori.
- Un apartat de conclusions i d'eixos estratègics que defineixen els vectors que s'haurien de treballar de forma col·laborativa i comunitària per millorar les condicions de vida i el benestar de la ciutadania dels barris de Ponent de Tarragona.

CONTEXTUALITZACIÓ

Marc geogràfic i físic

Torreforta, La Granja, Campclar, Riu Clar, Parc Riu Clar, La Floresta, L'Albada, Icomar i El Pilar, també Bonavista i La Canonja s'agrupen sota el nom de Barris de ponent i estan tots situats al marge esquerre del riu Francolí, que els separa del centre de la ciutat.

Torreforta i els altres nuclis adjacents formen un conglomerat de petites barriades de Tarragona situades a 4 km de la capital, aproximadament.

El nucli que constitueix Torreforta està acotat per dos carreteres: al nord per la T-11 i al sud per la N-340. La primera uneix Reus i Tarragona. La segona condueix a Salou i Cambrils. Un tret a destacar és la divisió dels barris de ponent per T-11, que travessa aquest situant La Floresta, L'albada i Parc Riu Clar a l'altra banda de la nacional, fent que aquests es vegin aïllats del nucli.

En aquesta mateixa carretera al llindar amb la urbanització La Floresta, ens trobem el Centre d'oci Les Gavarres, una zona comercial amb grans

superfícies així com, restaurants, cinemes, bitllera, casino, concessionaris de vehicles, hipermercats, tendes de mobles, d'animals, etc., que ha aportat molts llocs de treball a la població del voltant.

Per la carretera C-31B es troba el Complex Educatiu de Tarragona, antigament nomenat "La Laboral", on s'estudien diversos cicles formatius de grau mitjà i superior i s'ofereix servei de residència i menjador. En aquesta mateixa carretera es troba també el Polígon Industrial Entrevies, on hi trobem grans internacionals i diversos concessionaris, així com també el Tanatori Municipal de Tarragona. Aquest trajecte que uneix ciutat i barris es cobreix en 4 minuts en cotxe.

Entorn físic

Degut a la seva història i al ràpid desenvolupament del barri els plans

urbanístics han anat canviant i són molt heterogenis. Als barris de Ponent hi podem trobar una diversitat d'habitatges molt àmplia, des d'habitatges unifamiliars adossats, a blocs de pisos de protecció oficial, passant per blocs en molt mal estat amb ocupació il·legal.

Com a resultat de que la N-240 travessa els Barris de Ponent, ens trobem que La Floresta, L'Albada i Parc Riu Clar queden situats a l'altra banda de la nacional, per aquest motiu aquestes urbanitzacions s'han vist més aïllades que la resta, comportant que el nombre de comerços i serveis s'hagi anat reduint durant els últims anys, fins quedar gairebé sense. Aquestes urbanitzacions es comuniquen amb el nucli de Torreforta i La Granja mitjançant dos ponts que creuen pel damunt de la N-240.

Pel que fa a Torreforta, Campclar i La Granja son enclavaments molt pròxims, es complica distingir on et trobes quan estàs entre els seus carrers. Tot i això, la població resident té un sentiment de pertinença molt enraïgat respecte on viu. En aquests barris es poden trobar carrers amples, espais oberts i els principals serveis i comerços. És la zona més freqüentada per la població dels Barris de Ponent.

Icomar i Riu Clar són les urbanitzacions més properes a la ciutat de Tarragona tot i que es troben separades d'ella per l'A-2, LA t-11 i el riu Francolí.

Comunicacions

Tots els barris de Ponent estan comunicats entre ells i amb la ciutat de Tarragona mitjançant l'autobús com a únic recurs de transport públic (línies 3-6-34-54-72). També s'hi pot arribar amb vehicle propi o caminant, però el trajecte no compta amb via per als vianants segura.

Entorn socioeconòmic

Els Barris de Ponent es situen prop del polígon industrial Riu Clar i la zona d'oci de Les Gavarres, dos punts a destacar i força importants dins del territori. Podem dir Tarragona està en creixement continu, particularment pel sector industrial i pel sector de serveis. En aquest darrer cas, el detall de la informació pels diferents subsectors, documenta que han estat les branques de comerç i hostaleria (associades amb el desenvolupament de l'activitat turística) i de l'administració pública, sanitat i educació (relacionades amb l'increment de població) els principals elements sectorials determinants. Tot i així, l'atur i la precarietat laboral es perceben com els principals problemes del barri, que determinen en gran mesura diversos problemes subjacents a aquest.

Actualment Torreforta, La Granja, El Pilar i Parc Riu Clar, formen un nucli de característiques similars. El conjunt gaudeix d'una millor situació laboral i

econòmica respecte als seus barris veïns. D'altra banda, la quotidianitat del barri de Torreforta o de La Granja es socialment diferent a la que pot tenir el barri veí de Campclar.

Herència comunitària

Els barris de Ponent es caracteritzen per tenir un llarg recorregut de treball comunitari. La Federació d'Associacions de Veïns de Catalunya (FAVIBC), amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida dels barris, mitjançant les associacions de veïns (AA.VV) va proposar portar a terme plans comunitaris als barris on hi havia habitatge social: Torreforta, Parc Riu Clar i Campclar.

El procés comunitari es va iniciar a l'any 1997, es van contractar a 3 tècniques que van formar l'equip comunitari de la zona Ponent, al que més tard s'incorporaren 3 persones més. L'assessorament de Marco Marchioni va acompanyar al llarg dels anys a l'equip, als veïns i als tècnics.

Al llarg del procés de treball amb les entitats dels barris, els serveis tècnics i la població, es va crear un comitè tècnic format per recursos i serveis tècnics del territori, a partir del qual es va realitzar una diagnosi comunitària, amb la col·laboració de la Universitat Autònoma de Barcelona: Diagnòstic Comunitari de la zona Ponent (2004) .

Després es van configurar els espais de treball nous per tal de poder combinar el coneixement tècnic amb el coneixement pràctic, creant espais mixtes més

petits representatius dels tres barris (nuclis tècnic i veïnal), amb l'encàrrec de prendre decisions sobre aspectes de lideratge ciutadà i també organitzatives del pla comunitari de la zona Ponent. Després, els plans comunitaris van passar a ser dependre de l'IMSST i al llarg d'aquests anys s'han anat desenvolupant diferents iniciatives comunitàries com la FIRAVIDA.

Per altra banda, tot aquest treball, es va veure reforçat amb una diagnosi social participativa de ciutat, liderada del Pla Local d'Inclusió i Cohesió Social de Tarragona, l'any 2011.

“herència comunitària i forta tradició en treball comunitari”

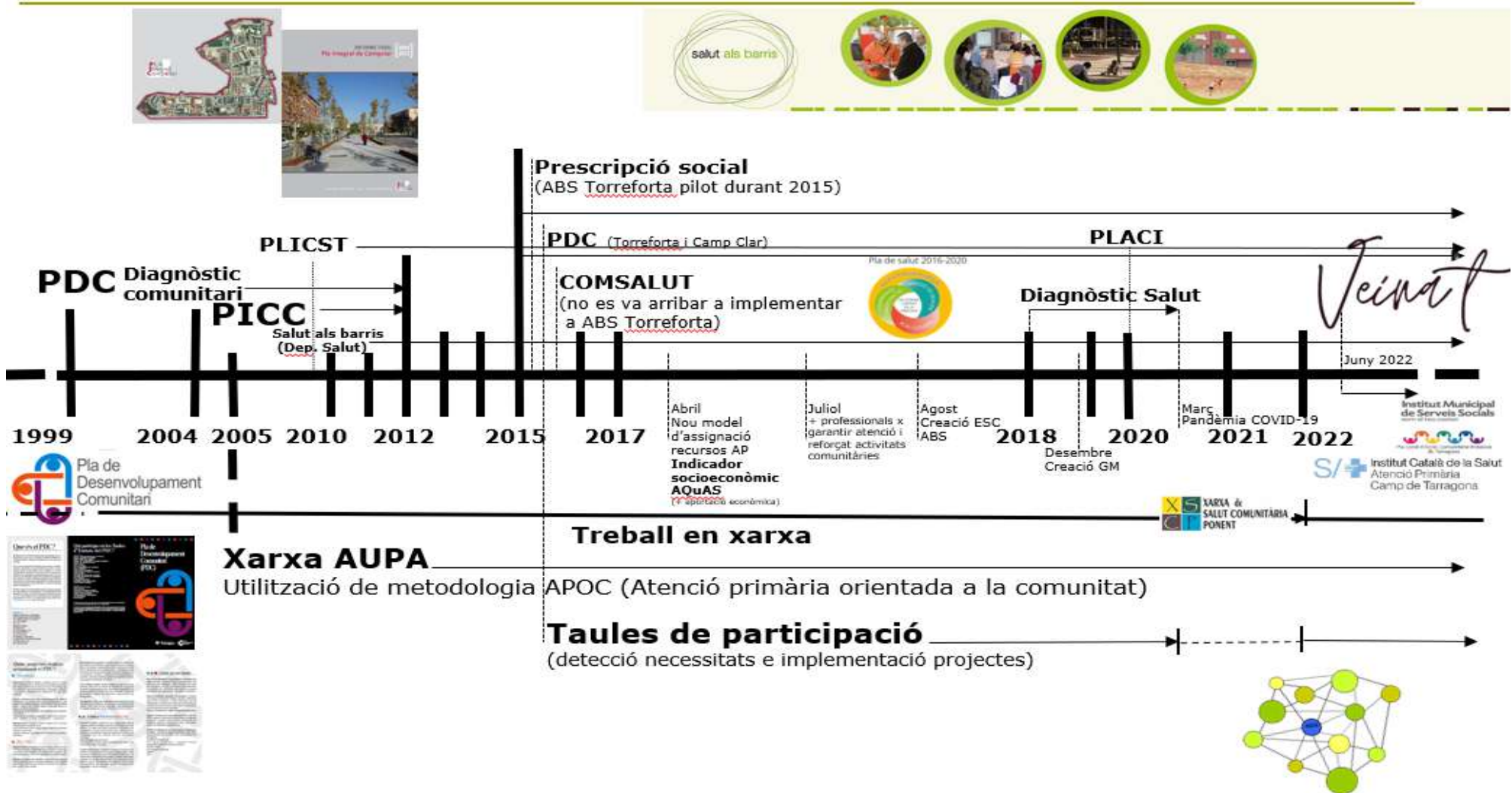
En la imatge següent en pot observar molt més detalladament les diverses accions i projectes que han sorgit del treball comunitari entre l'àmbit de salut i els serveis socials durant tots aquests anys a la zona de Ponent. S'ha treballat en el procés comunitari mitjançant un equip i una organització de taules d'entitats als barris de Campclar i Riu Clar. Per altra banda, des de l'àmbit de salut, des de fa temps, el treball comunitari ha estat una prioritat. Al 2010 sorgeix el projecte “Salut als barris” i amb ell, les taules de

participació de salut. De forma coordinada s'ha anat teixit un sistema comunitari que ha treballat de forma col·laborativa i en xarxa.

Arran de la pandèmia, el treball es va veure paralitzat. L'any 2022 amb la reivindicació constant de moltes entitats i ciutadania de reactivar el teixit comunitari, la implementació del Pla Local d'Acció Comunitària Inclusiva de Tarragona i l'aposta del Pla Interdepartamental i Intersectorial de Salut Pública, amb la mirada posada en la salut comunitària, sorgeix un treball coordinat entre l'Àrea Bàsica de salut Tarragona 2 i l'Institut Municipal de

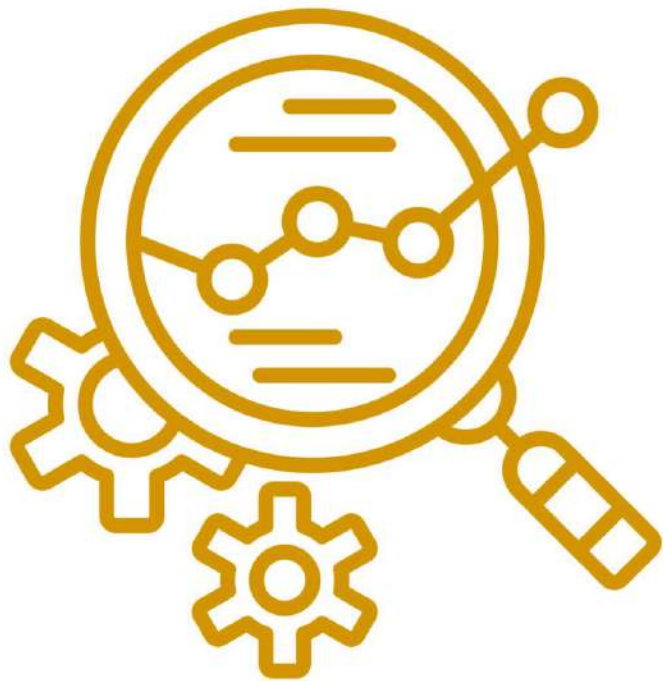
Serveis Socials de Tarragona: liderar el projecte Veïna't (iniciativa comunitària treballada entre tots/es les/els agents de la comunitat dels barris de Ponent), amb els objectius següents:

- Escoltar la veu i la visió dels ciutadans i ciutadanes dels barris de Ponent.
- Enfortir la xarxa comunitària dels barris de Ponent.
- Millorar les condicions de vida de la població que resideix a la zona.
- Reduir les desigualtats i millorar la inclusió social als barris.

Font: Infografia treball comunitari als barris de Ponent. Disseny: ABS Torreforta-La Granja.

DIAGNOSI

Dades sociodemogràfiques

La zona de Ponent, amb dades del padró 2021, té una població total de 36.980 persones. Del total, 18.147 (49,1%) són dones i 18.833 (50,9%) són homes. El barri que aglutina major nombre de població és Torreforta (16.347), seguit de Campclar (11.331) i Bonavista (9.302). És la segona zona de la ciutat amb major nombre d'habitants, després de Zona Centre. L'arribada de població de nacionalitat estrangera i la seva elevada natalitat és la causa de l'acceleració del creixement que s'ha produït des de l'any 2002 i s'ha anat mantenint.

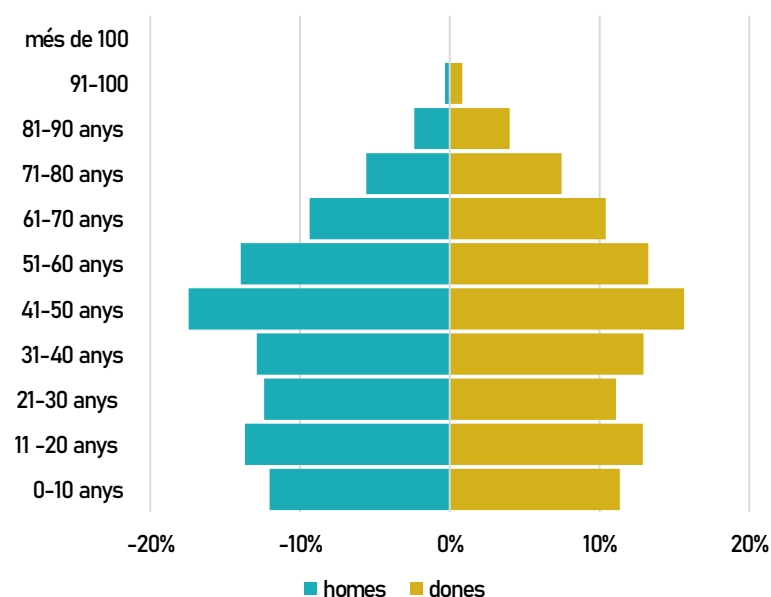
INDICADORS SOCIODEMOGRÀFICS								
	GLOBAL PONENT	GLOBAL PONENT	TORREFORTA I BARRIS ADJACENTS	TORREFORTA I BARRIS ADJACENTS	CAMPCLAR	CAMPCLAR	BONAVISTA	BONAVISTA
	n	%	n	%	n	%	n	%
DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ DELS BARRIS DE PONENT								
Dones	18.147	49,1%	7.918	48,4%	5.652	49,9	4.577	49,2
Homes	18.833	50,9%	8.429	51,6%	5.679	50,1	4.725	50,8
Població total	36.980	100%	16.347	100%	11.331	100	9.302	100
ÍNDEXS DEMOGRÀFICS DE PONENT								
Índex d'envelliment		78,6%		73,3%		85%		74,4%
Índex sobreenvelliment		14%		9,7%		16,8%		13,8%
Índex de dependència global		32,3%		32,8%		31,8%		32,7%
NOMBRE DE POBLACIÓ AUTÒCTONA I ESTRANGERA A PONENT								
Nombre d'autòctons		72,6%		68,7%		76,5%		74,8%
Nombre d'estrangers		27,4%		31,3%		23,5%		25,2%

Font: Dades del padró d'habitants 2021. Ajuntament de Tarragona

La piràmide de població, és més ampla a la seva base i a la seva part intermèdia (població adulta) i mostra una asimetria cap als homes a les edats mitjanes de la vida. Aquesta distribució, mostra que la majoria d'edat de la població es situa a la franja de 31 a 60 anys, en particular en homes. La major presència d'homes a la zona de Ponent s'explica pel moviment migratori. El barri, també es caracteritza per una elevada població de joves: 1.549 infants, adolescents i joves, distribuïts de forma equitativa entre homes i dones. Des de 1975 fins a 2011, la taxa de natalitat del municipi de Tarragona ha estat sempre superior a la de Catalunya. L'any 2018 hi va haver 1.198 naixements (taxa bruta de natalitat: 9 naixements per 1.000 habitants, a Catalunya: 8,3). Des de l'any 2008, 3 de cada 10 naixements són de mares de nacionalitat estrangera.

La població femenina passa a ser més nombrosa a partir dels 61 anys, aquest fet es relaciona amb el nivell de l'esperança de vida de caràcter feminitzat, la mateixa tendència que a la resta de Catalunya. Pel que fa a l'índex d'envelliment, la zona de Ponent és una de les zones de la ciutat que té l'índex d'envelliment més baix (78,6%) a diferència del 118,8% de

les dades de ciutat. Pel que fa a l'índex de sobreenvelliment, la tendència és la mateixa, amb una diferència de més de dos punts percentuals. Sobre l'índex de dependència global de Ponent és de 32,3%, una dada molt superior a la dada global de Tarragona (27,6%).

Imatge 1. Piràmide de població.

Font: Dades del padró d'habitants 2021. Ajuntament de Tarragona

Actualment, la zona de Ponent té 10.117 persones amb nacionalitat estrangera (2021), que representen el 27,4% del total de la població del barri. Aquest percentatge és molt superior a la resta de la ciutat, amb una representació del 21,6%. En el barri on es situa un major nombre d'immigrants és el barri de Torreforta i barris adjacents amb una representació del 31,3%, seguit del barri de Bonavista amb un 25,2%. Les nacionalitats més representades en els barris de Torreforta són la població procedent del Marroc amb una representació del 66,2%, seguit de persones de procedència Colombiana (7,9%) i de Romania (5,9%).

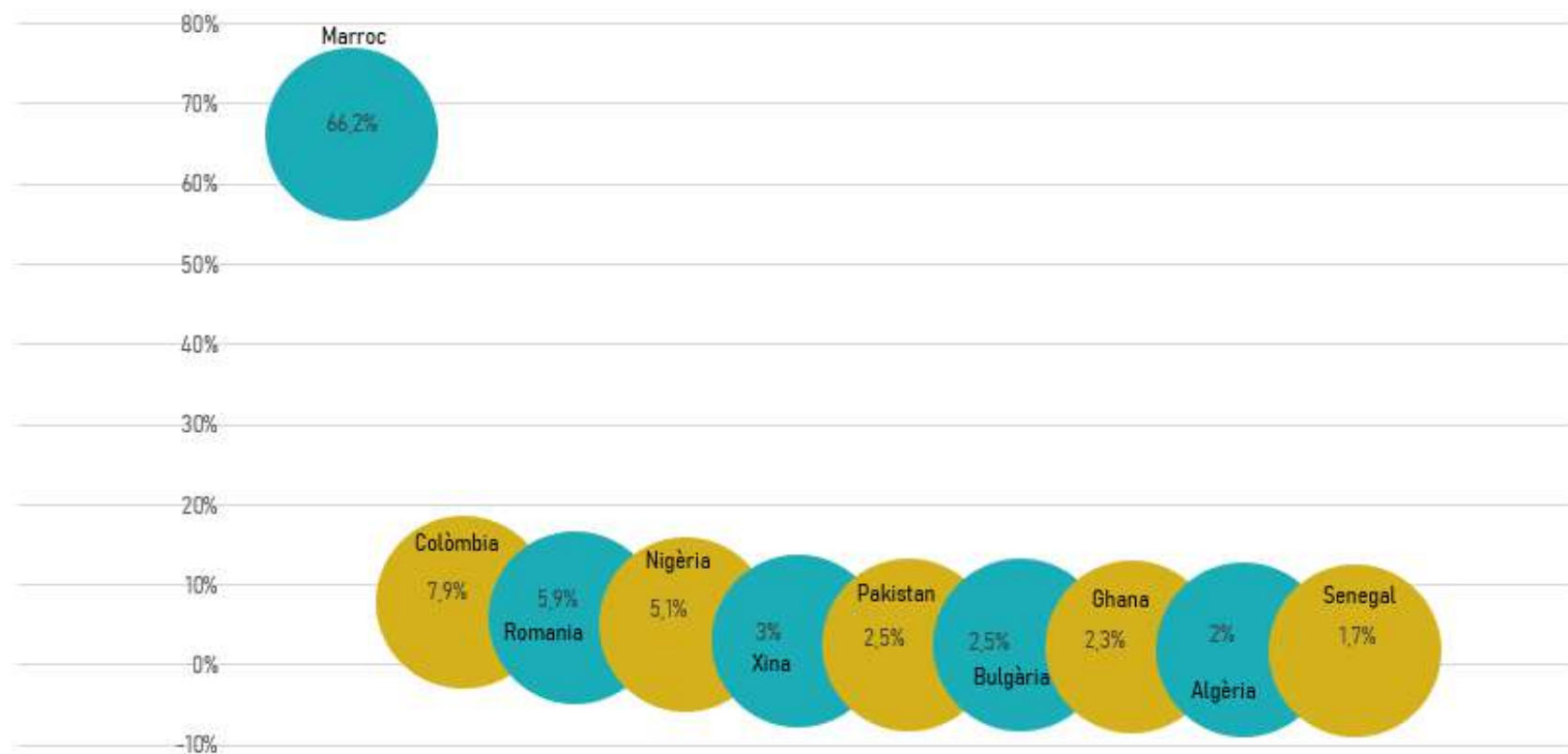
Són evidents les diferències entre els barris de Ponent i el conjunt de Tarragona en la proporció i en la distribució per països de naixement de la població estrangera. Al barri de Torreforta i nuclis adjacents els 5 principals països de naixement de la població estrangera són el Marroc (18,5%), Colòmbia (2%), Nigèria (1,5%), Romania (1,4%) i Ghana (1%).

Al barri de Campclar els 5 principals països de naixement de la població estrangera són el Marroc (13,7%), Colòmbia (1,2%), Nigèria (1,2%), Romania (1,2%) i Bulgària (1,1%). Al barri de Bonavista els principals països de naixement de la població estrangera són: el Marroc (14,5%),

Colòmbia (2,5%), Romania (1,7%), Xina (0,8%) i Nigèria (0,8%). En canvi, els 5 principals països a Tarragona són Marroc (6,6%), Colòmbia (1,9%), Romania (1,7%), Xina (1%) i Itàlia (0,89%).

“Ponent té una de les estructures d'edat més joves de la ciutat i uns dels índex d'envelliment i de sobreenvelliment més baixos”.

“Són evidents les diferències entre els barris de Ponent i el conjunt de Tarragona en la proporció i en la distribució per països de naixement”.

Imatge 2. Principals nacionalitats més representades a Ponent Font: Dades del padró d'habitants 2021. Ajuntament de Tarragona.

Renda i ocupació

Durant l'any 2022, la mitjana de persones registrades en situació d'atur va ser de 2.621 persones, 1.156 homes i 1.465 dones. Les dades mostren una tendència feminitzada en les dades globals, però sobretot en la franja dels 30 als 49 anys és encara més accentuada. Les dades també mostren una tendència d'homes en situació d'atur a partir dels 50 anys i més. Pel que fa al nombre d'estrangers aturats, la tendència és similar, tot i que la franja d'edat s'ha avançat fins als 40 anys.

Pel que fa a la proporció de persones registrades a l'atur en els barris de Ponent, les dades mostren que quasi el 37% del total de la població del municipi de Tarragona enregistrada a l'atur pertany als barris de Ponent, 38% són homes i el 36% són dones. En relació amb la població estrangera enregistrada a l'atur, la dada augmenta fins al 42%.

“les dades mostren que quasi el 37% del total de la població del municipi de Tarragona enregistrada a l'atur pertany als barris de Ponent”

Sexe	Atur registrat			Demandants d'ocupació			Estrangers atur registrat			Estrangers demandants d'ocupació		
	Home	Dona	Total	Home	Dona	Total	Home	Dona	Total	Home	Dona	Total
Franges d'edat												
Menors de 20	49	30	79	65	41	106	8	4	12	14	5	19
De 20 a 24	76	78	154	106	111	216	9	14	23	16	23	39
De 25 a 29	94	126	220	122	161	283	20	31	51	28	42	70
De 30 a 34	88	160	248	113	207	320	19	52	71	29	73	102
De 35 a 39	94	162	256	121	213	335	24	68	91	35	93	128
De 40 a 44	128	187	315	171	253	424	46	73	119	61	97	158
De 45 a 49	143	190	333	180	259	440	57	63	120	67	86	152
De 50 a 54	154	159	313	192	230	422	48	46	94	62	66	128
De 55 a 59	158	186	344	191	248	439	35	38	73	43	47	90
De 60 a 64	173	187	360	201	236	437	44	22	66	50	28	78
Més de 64	0	0	0	38	46	84	0	0	0	19	11	30
Total	1.156	1.465	2.621	1.499	2.006	3.505	309	411	719	424	570	994

Font: Observatori de treball i model productiu. Dades 2022

Sexe	Atur registrat			Demandants d'ocupació			Estrangers atur registrat			Estrangers demandants d'ocupació		
	Home	Dona	Total	Home	Dona	Total	Home	Dona	Total	Home	Dona	Total
Total Ponent	1.156	1.465	2.621	1.499	2.006	3.505	309	411	719	424	570	994
Total Tarragona	2.984	4.072	7.056	4.090	5.582	9.672	739	989	1.728	1.070	1.379	2.449
Proporció	39%	36%	37%	37%	36%	36%	42%	41%	42%	40%	41%	41%

Font: Observatori de treball i model productiu.

Nota: atur registrat: nombre de persones enregistrades en situació d'atur al Servei d'Ocupació de Catalunya i demandants d'ocupació: persones en situació d'atur i les que, tot i estar treballant volen millorar el seu itinerari laboral/formatiu.

En un estudi que es va realitzar l'any 2015 a la Regió Sanitària Camp de Tarragona, els resultats van demostrar que l'ABS Tarragona 2 (correspon a la població assignada al CAP la Granja), era l'ABS amb el nivell econòmic més baix en comparació al total de les ABS de la Regió Sanitària Camp de Tarragona i la tretzena a nivell de Catalunya.

Noves dades publicades per l'Institut Nacional d'Estadística (INE) posen de manifest el contrast entre les zones de Llevant i Ponent de Tarragona pel que fa a la renda mitjana anual per llar. La informació compartida per l'INE, que correspon a l'any 2020, mostra que una zona de Campclar registra uns ingressos de mitjana de 14.983 euros per habitatge, la qual cosa l'ubica entre l'1% més pobre de tot l'Estat espanyol. D'altra banda, el barri dels Músics es troba entre el 2% més ric, amb 74.458 euros de renda anual per llar.

Les dades de l'INE van mostrar quins han estat els efectes de la pandèmia als diferents barris de la ciutat. La variació interanual als barris de Ponent, que relaciona 2020 amb 2019, és en la majoria dels casos negativa, fins al punt que diverses zones de Bonavista, la Floresta i Campclar van reduir més d'un 3% la renda mitjana durant el primer any de pandèmia. Tanmateix, hi ha algun cas excepcional, com el barri de Torreforta, que presenta una àrea on la renda va créixer un 4,4%.

“La zona de Campclar registra uns ingressos de mitjana de 14.983 euros per habitatge, la qual cosa l'ubica entre l'1% més pobre de tot l'Estat espanyol”.

Tenint en compte, les dades proporcionades anteriorment, es pot afirmar que la situació socioeconòmica és baixa i es perceben bosses de població vulnerable i en risc. Si aquesta afirmació la relacionem amb les dades de l'estudi de l'impacte de la COVID-19 a la societat de Tarragona (2021), les persones amb menor nivell d'ingressos tenen una relació significativa en l'índex de cobertura de necessitats bàsiques, canvis en la situació laboral arran de la pandèmia, menors oportunitats en l'accés educatiu i en l'accés a l'oci i temps de lleure, exclusió residencial, índex de pobresa energètica, necessitat de recórrer als serveis socials, i influències negatives en l'estat de salut i en el benestar emocional negatiu.

Ja que no es disposen de dades contextuais actualitzades de les taxes d'activitat laboral i dels sectors d'ocupació, s'ha volgut preguntar en els espais

de participació, quins eren els sectors d'ocupació més destacables: s'ha exposat que hi ha una bona part de la població, majoritàriament homes, que es dedica a la indústria de la zona, una altra part important a la construcció, el comerç i l'hostaleria. També hi ha un ampli sector de la població que es dedica a fer feines informals; venda ambulat, treball domèstic, venda de ferralla, etc. En els discursos dels veïns i les veïnes s'apunta que moltes de les feines de la població de barri de Ponent són precàries, informals i temporals, però alhora també critiquen una manca de cultura de l'esforç i la dependència d'ajuts institucionals.

“Generalment, les feines de la població del barri de Ponent son precàries, informals i temporals”.

L'activitat econòmica de la zona es troba afectada per la segregació física del barri amb el centre de la ciutat. Les grans superfícies, com el Parc Central o

les Gavarres, així com la venda en el centre de la ciutat, afecten negativament al comerç d'aquests barris; que a sobre, s'ha vist molt més perjudicat arran de la pandèmia de la COVID-19: s'ha marcat la tendència a tancar botigues perquè no s'ha pogut resistir la pressió de les grans superfícies i de la venda online. També es detecta una situació desigual pel que fa a l'activitat econòmica i a la vida comercial entre els barris. El barri que major centralitat juga en aquest sentit és Torreforta i la rambla de Ponent, on la població dels altres barris de la zona s'hi desplacen per realitzar les seves compres. En canvi, a Riu Clar i Campclar, només hi ha petites botigues de proximitat, que juguen un paper clau en la dinàmica comercial del barri.

“ El barri que major centralitat juga en la vida comercial és Torreforta i la rambla de Ponent”.

Formació i educació

Les dades més recents sobre el nivell d'instrucció de la població de Ponent són del 2018. Els barris de Ponent, tenen quasi el doble de població que no sap llegir ni escriure i sense estudis que la mitjana de Tarragona. El barri de Torreforta, seguit del barri de Campclar i Bonavista, són els barris de Tarragona amb el percentatge més alt de població sense formació. La mateixa tendència es repeteix amb els estudis primaris: la mitjana de persones a Ponent només amb estudis primaris és del 14,3%, amb una diferència de més de cinc punts percentuals de la mitjana de Tarragona. Pel que fa als estudis superiors, la diferència amb la mitjana de Tarragona, es quasi quatre vegades més.

En l'estudi de l'impacte de la COVID-19 a la societat de Tarragona, es va demostrar la correlació entre la manca de formació acadèmica amb altres variables: l'índex de pobresa econòmica, la incidència en l'accés a cobrir necessitats bàsiques, l'impacte de la pèrdua de feina durant la pandèmia, l'accés a l'educació i a l'oci, l'exclusió residencial i la pobresa energètica, i els estats de salut i emocional.

Per tant, és necessari avançar cap a la desaparició de la desigualtat d'oportunitats educatives, tant per millorar la taxa de població amb estudis superiors com per reduir la taxa de població sense estudis o només amb estudis obligatoris.

Nivell formatiu	Sense estudis	Estudis primaris	Estudis obligatoris	Estudis superiors
Torreforta	10,2%	14,5%	53,4%	3,5%
Campclar	8,9%	12,9%	53,8%	3,6%
Bonavista	8,8%	12,9%	53,8%	3,6%
Ponent	9,3%	14,3%	53,4%	3,4%
Tarragona ciutat	5,4%	9,6%	51,9%	16%

Font: Padró d'habitants 2019. El percentatge que manca correspon al percentatge de menors.

“El 9,3 % de la població de Ponent no té estudis, xifra que quasi dobla el valor de la ciutat”

“Els barris de Ponent, tenen el percentatge més baix de població amb formació universitària”

Pel que fa a el mapa d'equipaments educatius, la zona de Ponent compta amb dues llars d'infants, 8 escoles primàries; 7 d'elles de titularitat pública i una escola privada-concertada. També disposa de 2 instituts públics i un institut de caràcter privat. Cinc de les escoles esmentades i dos dels instituts públics són considerats centres d'alta complexitat pel Departament d'Educació. Per complementar l'acció educativa des de les escoles, el Pla Educatiu d'Entorn liderat per l'Institut Municipal d'Educació de Tarragona (IMET), ofereix una programació de projectes i activitats àmplia per aconseguir l'èxit educatiu de l'alumnat i contribuir a la cohesió social mitjançant l'equitat, l'educació intercultural, el foment de la convivència, l'ús de la llengua catalana i el treball en xarxa dels diferents agents educatius de la comunitat.

“7 de les escoles i instituts dels barris de Ponent, són considerats centres d'alta complexitat”

Al barri de Riu Clar se situa el centre de formació d'adults Tarragona i a la zona de la laboral el Centre d'Educació Especial (CET), centre SOLC, ambdós centres donen cobertura a tota la ciutat, tot i que se situen en els barris de Ponent.

Llars d'infants municipals	
El Ninot La Taronja La Baldufa	
Escoles públiques d'educació primària	
*Escola Campclar Escola Els Àngels *Escola La Floresta Escola Mediterrani Escola Ponent *Escola Riu Clar *Escola Torreforta *Escola de Bonavista	
Escoles privades concertades d'educació primària	
Col·legi La Salle Torreforta Col·legi Joan XXIII	
Educació secundària obligatòria	
Instituts públics	Instituts privats concertats
* Institut Campclar * Institut Torreforta	Col·legi La Salle Torreforta Joan XXIII

*Centres educatius qualificats de màxima complexitat pel Departament d'Ensenyament en funció dels indicadors de context següents: baix nivell d'instrucció de pares tutors; ocupació de llocs de treball de baixa qualificació professional de pares o tutors; nombre significatiu de pares o tutors d'alumnes perceptors de la renda mínima d'inserció; percentatge elevat de pares o tutors en situació d'atur; alt percentatge d'alumnes amb necessitats educatives específiques; percentatge d'alumnes nous. Resolució 12 de maig 2017, ENS/906/2014.

Tot i la cobertura de centres educatius a la zona de Ponent, en els discursos dels veïns i veïnes, dels tècnics/ques i de les entitats, es manifesta una forta preocupació per la poca connexió i implicació dels progenitors en la comunitat educativa, fet que genera un nombre elevat d'abandonaments escolars i d'absentisme. Per part de la comunitat educativa i també d'alguns veïns i veïnes es reivindica la necessitat de formacions parentals que ofereixin suport i acompanyament en l'atenció socioeducativa i psicosocial als infants, adolescents i joves.

“poca connexió i implicació dels progenitors en la comunitat educativa”

Aquest principi heretat pels mateixos infants, adolescents i joves, genera unes dinàmiques de poca implicació a l'escola i l'institut, amb uns principis adquirits de “no fa falta estudiar perquè trobaré feines fàcils que generen molts diners”. El veïnat parla de manca d'educació en valors per part de l'adolescència i la joventut, sobretot cap a les figures adultes, gent gran i també amb l'entorn urbà.

Un altre aspecte destacat ha estat la influència negativa i la sacralització de la joventut cap als/les “influencers”, que es converteixen en figures de referència poc realistes i que reivindiquen una cultura de poc esforç.

“sacralització dels “influencers”: figures de referència poc realistes i que reivindiquen una cultura de poc esforç”

Aquí també s'agreguen els problemes relacionats amb les addiccions a les xarxes socials, problemes de privacitat, ciberassetjament i dinàmiques d'assajament i bullying.

En els discursos, també es denuncia una manca d'espais d'oci destinats a la població més jove. Es critica que les polítiques de joventut estan molt centralitzades i es reivindica una oferta d'oci diürn i nocturn saludable. També es proposa que s'aposti, per una banda, per l'educació permanent dirigida a adults i gent gran, i per l'altra, per polítiques de conciliació familiar per promoure la continuïtat d'estudis superiors que permetin major oportunitats laborals. També es reivindiquen cursos d'informàtica i noves tecnologies per a gent gran i majors recursos educatius i d'oci per a les persones amb discapacitat.

A Ponent, hi ha dos Centres d'Atenció Primària (CAP): el CAP Torreforta-La Granja, que aglutina la població assignada dels barris de Torreforta i Campclar (EAP-Tarragona-2), i el CAP de Bonavista, que té assignada la població de Bonavista i la Canonja (EAP-Tarragona-1).

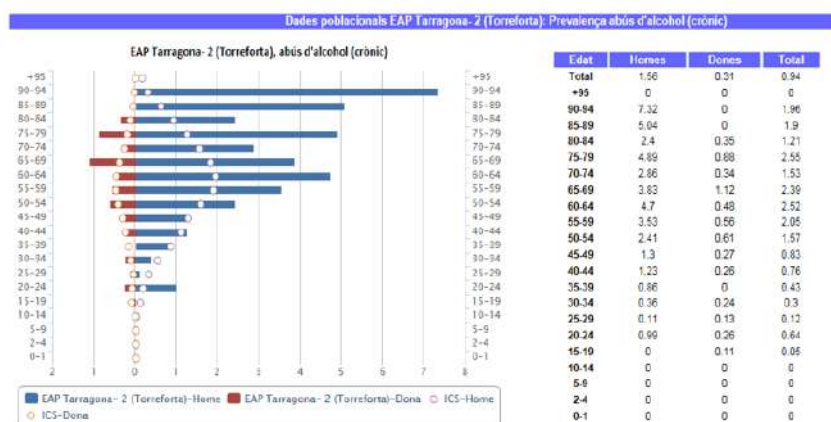
L'ABS Torreforta-La Granja, és considerada un dels centres amb major privació econòmica. El nombre de visites registrades l'any 2021 van ser 294.457, una xifra molt superior a la mitjana d'altres ABS de Tarragona. Les especialitats més demandades van ser les de medicina familiar (43,6%), infermeria (39%) i pediatria (7,4). Amb aquestes dades s'observa un baix seguiment dels controls pediàtrics per part de les famílies de Torreforta i Campclar.

L'esperança de vida dels homes dels barris de Torreforta i Campclar és de 79 anys, i la de les dones de 84,5 anys. Aquesta dada és inferior a la de Catalunya:

1,2 i 1,4 anys respectivament. La taxa de mortalitat estandarditzada en tota la ciutat de Tarragona està superposada a la de Catalunya en ambdós sexes.

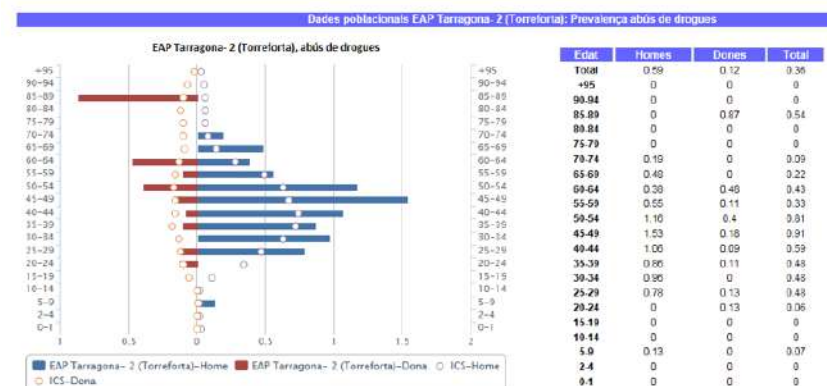
“ L'esperança de vida a Ponent és inferior a la de Catalunya ”.

En l'àmbit de la salut, una de les problemàtiques més identificades i expressades és la preocupació del consum de drogues: consum propi, com per l'existència de punts de concentració de persones consumidores al voltant dels barris. En la imatge 3, es mostra, com la prevalença d'abús d'alcohol crònic és molt significativa en els barris de Riu Clar, Torreforta i barris adjacents i Campclar. Destaca considerablement el grup d'homes a partir dels 55 anys, sent molt accentuat i preocupant en homes grans a partir dels 85 anys.

Imatge 3. Dades de la prevalença d'abús d'alcohol
Nota: Dades ICS 2022

Pel que fa a la prevalença de l'abús de drogues (imatge 4), les dades també demostren que la població de Riu Clar, Torreforta i barris adjacents i Campclar es situa també per sobre de la mitjana, sent rellevant la franja d'edat des dels 25 anys fins els 54 i en el grup d'homes. En canvi en la població de Bonavista i la Canonja, les dades de la imatge 5 demostren una tendència diferent, ja que les franges d'edat amb major prevalença són des dels 45 anys fins els 59 anys en homes. Un altre dada rellevant és que a la zona de Bonavista i la Canonja hi ha una prevalença significativa en l'abús de drogues en el col·lectiu de dones a partir dels 44 anys.

Imatge 4. Dades de la prevalença d'abús de drogues
Nota: Dades ICS 2022

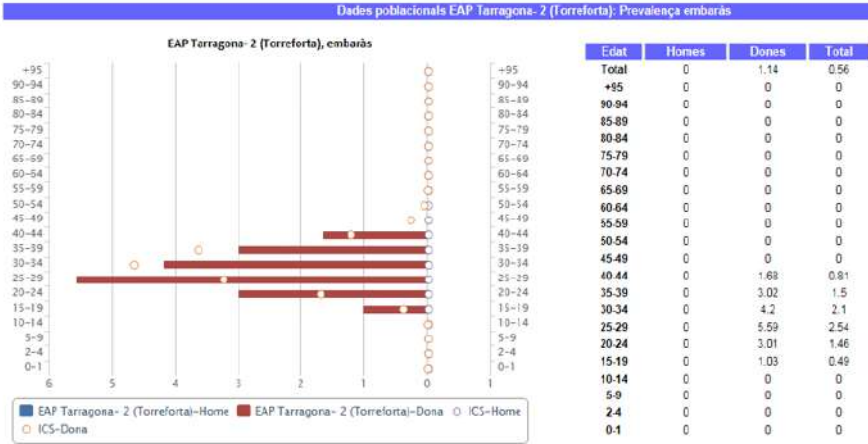

Imatge 5. Dades de la prevalença d'abús de drogues
Nota: Dades ICS 2022

El problema de les drogues tot i ser un gran risc de salut pública, s'ha convertit en un focus de debat i de preocupació per part de les entitats i dels tècnics/ques del territori, pels problemes de convivència que comporta.

Des de l'any 2021, es va activar la taula de drogues de Ponent, un espai comunitari per donar resposta de forma conjunta a aquesta problemàtica tan accentuada i que preocupa. Aquest espai es lidera des de l'Equip Tècnic d'Acció Comunitària Inclusiva i el Departament de Prevenció de Drogues, tots dos de l'Ajuntament de Tarragona.

La Unitat mòbil de la Creu Roja, l'any 2021 va atendre a 75 usuaris i usuàries, majoritàriament el consum era d'heroïna i cocaïna injectades. L'any 2022, el nombre d'atencions va arribar a 120 persones, amb més de 1.140 actuacions, el consum s'ha vist augmentat en format inhalat més que injectat. La tipologia de substància de consum majoritària és la cocaïna.

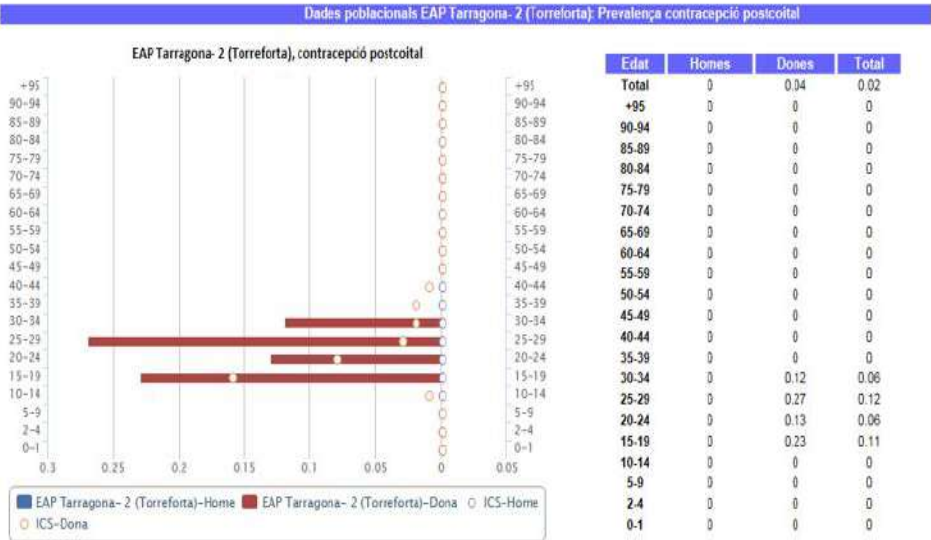

Imatge 6. Dades de la prevalença del nombre d'embarassos
Nota: Dades ICS 2022

Les dades relacionades amb malalties de transmissió sexual, és d'1,67 per cada 1000 habitants a diferència de l'1,4 de la mitjana de la resta dels ABS. Una altra qüestió, també rellevant, és la prevalença d'embarassos en població jove superior a la resta de Tarragona, cal destacar la franja d'edat entre els 15 i els 19 anys.

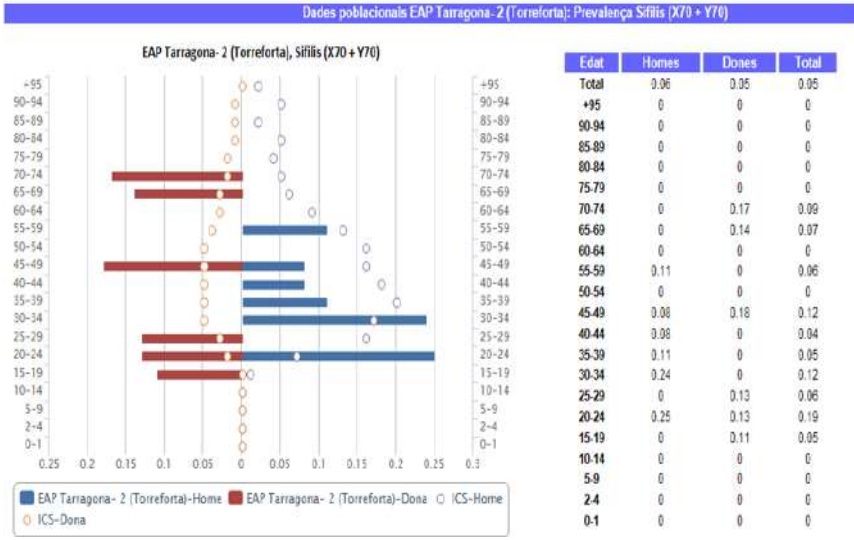
“Prevalença accentuada del nombre d'embarassos a partir dels 16 anys”.

Aquestes dades estan connectades amb els indicadors relacionats amb la prevalença en la contracepció postcoital, popularment coneguda com a píndola de l'endemà, on les dades demostren que en la majoria d'edats als barris de Campclar i Bonavista hi ha una tendència a utilitzar aquest mètode, però més notablement en edats dels 15 als 19 i dels 25 als 29. Una tendència que també es repeteix en els barris de Bonavista i la Canonja, on es mostra una prevalença molt significativa en la franja d'edats dels 15 als 19 anys.

Imatge 7. Dades de la prevalença contracepció postcoital
Nota: Dades ICS 2022

En relació a les malalties de transmissió sexual, les dades demostren que la prevalença de la sífilis en els barris de Torreforta i Campclar, també es superior en dones en franges d'edat dels 15 als 29 anys i dels 45 als 49 anys. En canvi, en la població masculina es situa en la franja dels 20 als 24 anys i dels 30 als 34. La mateixa tendència es mostra en la prevalença en la gonorrèa, on les dones de 20 a 24 anys i de 35 a 40 destaquen significativament per sobre de la mitjana de Tarragona.

Imatge 8. Dades de la prevalença de sífilis
Nota: Dades ICS 2022

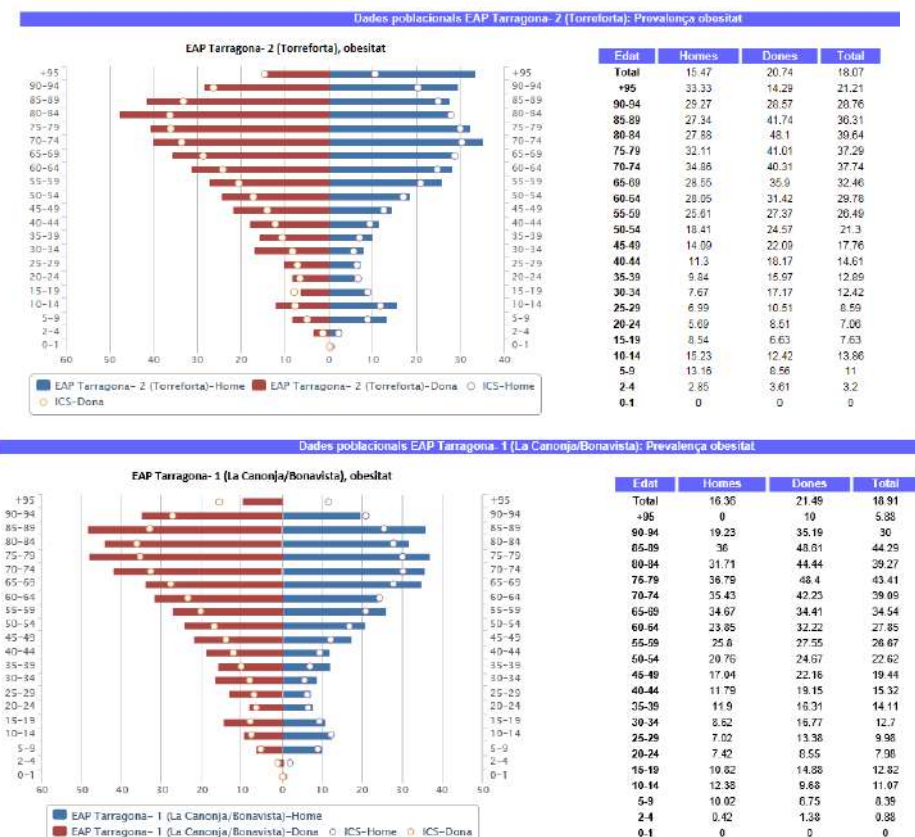
Pel que fa a l'indicador sobre la prevalença de l'estat d'infecció asimptomàtica per virus d'immunodeficiència humana (VIH), les dades també destaquen la rellevància, en la zona de Torreforta i Campclar, en les franges a partir dels 40 anys fins els 49 i dels 65 i 70 anys tant en homes com en dones. En canvi, en l'indicador de prevalença per virus de la immunodeficiència humana (VIH), destaca sobretot, els grups d'homes entre els 55 i 59 anys i entre els 25 i els 29 anys. En el grup de dones es destaca per sobre de la mitjana, el grup de 40 a 44 anys.

Amb aquestes dades es pot arribar a la conclusió, que hi ha una greu mancança d'educació sexual i afectiva en el col·lectiu jove i en el col·lectiu femení, en els barris de Ponent

“Manca d'educació sexual en població jove”.

Una altra problemàtica de salut a destacar, son les dades que demostren, que la població infantil i jove de Campclar i Torreforta, té una prevalença d'obesitat de 9,36 i un nivell de prevalença d'1,27 amb problemes de càries. Aquestes dades assenyalen una preocupació en problemes relacionats amb l'obesitat i una incidència d'hàbits alimentaris poc saludables.

Concretament, en els barris de Torreforta i Campclar, en els grups d'edat d'infància i adolescència. Tot i que les dades demostren una tendència en la majoria de poblacions.

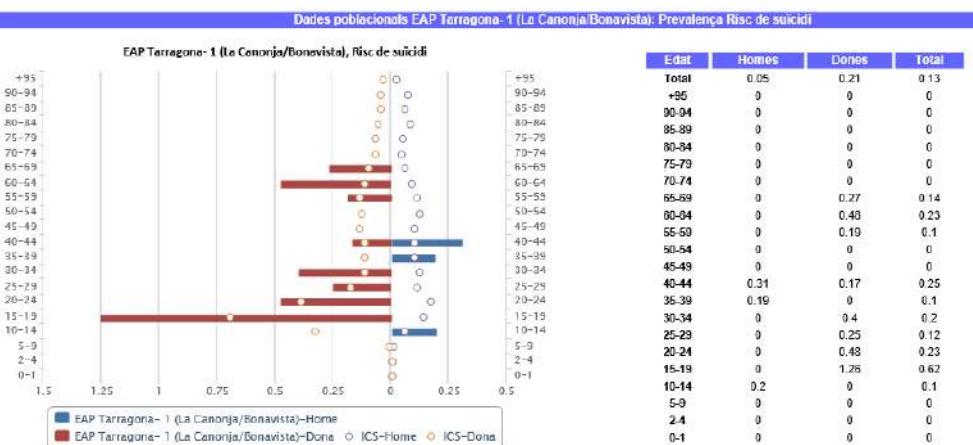
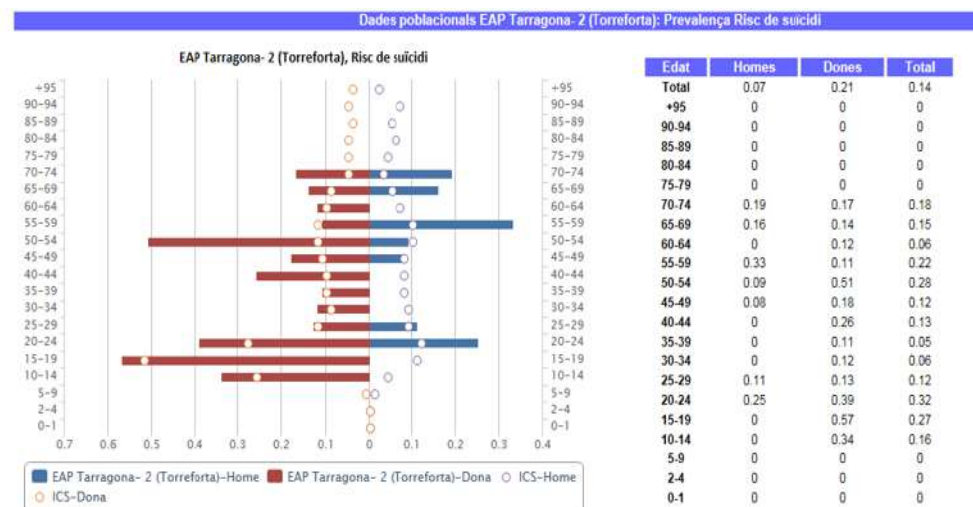

Imatge 9. Dades de la prevalença obesitat
Nota: Dades ICS 2022

“Població amb un nivell alt d'obesitat, sobretot infants i joves amb una incidència alta d'hàbits alimentaris poc saludables”.

En els grups de treball amb els diversos agents de la comunitat, relacionats concretament amb el col·lectiu infantil i jove, va sorgir la preocupació per les addiccions a les pantalles en edats molt primerenques, el consum de tòxics, la manca de controls pediàtrics i, sobretot, els problemes relacionats amb la salut mental, la falta d'autoestima, sentiments de tristesa i una denúncia dels pocs recursos d'atenció i acompanyament psicològic i emocional.

També en els diversos espais de participació, s'ha manifestat una forta preocupació en relació als problemes de salut mental. L'indicador del risc de suïcidi als barris de Torreforta i Campclar, demostra una major prevalença del risc de suïcidi en edats joves des dels 10 als 20 anys i en la franja d'edat dels 50 als 54 anys. En homes també en destaquen les franges dels 20 als 24 anys dels 55 als 59. En canvi, en el barri de Bonavista i la Canonja, les dades demostren una prevalença significativa en el col·lectiu de dones en la franja dels 15 als 19 anys i la franja dels 30 als 34 anys i 60 als 64 anys.

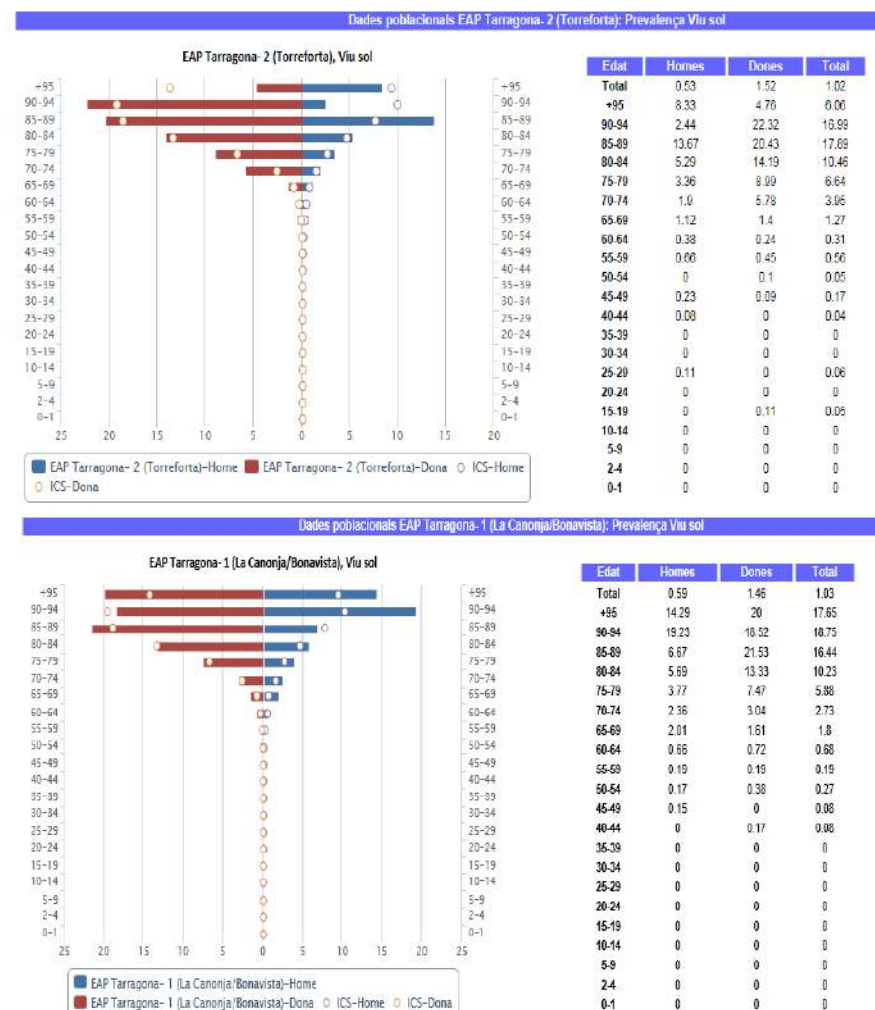

Imatge 10. Dades de la prevalença de risc de suïcidi
Nota: Dades ICS 2022

En els grups de treball es va expressar la necessitat de reforçar recursos i serveis d'atenció i també d'acompanyament emocional, amb l'objectiu de millorar la salut mental de les persones usuàries, així com de les persones cuidadores.

Per altra banda, una dada també significativa és la prevalença de persones que viuen soles. En la imatge 11 es pot observar, que en el barri de Campclar i Torreforta el grup d'edats més significatius són: dones a partir dels 70 anys i més concretament, la franja d'edat dels 85 als 89 anys en homes. En canvi, al barri de Bonavista i la Canonja, una prevalença significativa es troba en el col·lectiu de dones de més de 95 anys i en el col·lectiu d'homes a partir dels 90 anys.

“Prevalença alta de persones que viuen soles a partir dels 85 anys”

Imatge 11. Dades de la prevalença de risc de suïcidi

Nota: Dades ICS 2022

Pel que fa al nivell de percepció en salut, l'enquesta de satisfacció que el CatSalut va fer l'any 2018, entre una mostra de 80 persones, assegurava que un 69% de la població expressava que la seva salut era bona o molt bona, a diferència de les dades de Catalunya, on la percepció en salut era del 75%. Tot i això, en els diversos grups de treball, moltes de les persones participants van manifestar un malestar i descontentament dels serveis de salut: per la dificultat d'accés, en la gestió telemàtica, poc sentiment d'atenció individualitzada, llistes d'espera etc. En definitiva, una pèrdua en els drets de salut i de confiança amb el servei de salut pública.

“La percepció en salut se situa per sota de la mitjana de Catalunya”.

Un altre tema que preocupa, ja que els barris de Ponent conviuen amb la indústria petroquímica, és la percepció de risc químic i la demanda de la ciutadania. Es reivindica més seguretat i més control i regulació d'aquestes empreses que envolten els barris.

**“El risc químic continua sent una
denúncia recurrent pels ciutadans i ciutadanes de
Ponent”.**

En l'àmbit dels serveis socials, l'equipament de referència al territori és el Centre de Serveis Socials Ponent Immaculada Sastre situat al barri de Torreforta, que dona cobertura als barris i a les diverses zones de Ponent. Els serveis socials són el referent de proximitat de la ciutadania i la porta d'entrada al Sistema català de serveis socials. És des d'on s'ofereix atenció individual, familiar i comunitària per: empoderar a les persones, contribuir a la millora dels vincles personals, familiars i socials, protegir les persones que tenen dificultats per actuar autònomament i prevenir situacions de risc social.

El total de persones ateses el 2021 va ser 4.152, el 56% dones i el 44% homes. El 65% de la ciutadania atesa tenia nacionalitat autòctona i el 35%, nacionalitat estrangera. El percentatge de població atesa als Serveis Socials de Ponent respecte el total de la població, és del 22% a diferència de la mitjana de Tarragona que és del 9,2%. Aquestes dades, demostren el grau de vulnerabilitat i d'alta complexitat en atenció social de la població dels barris de Ponent.

En l'actualitat les problemàtiques més demandades i treballades tenen relació amb les dificultats econòmiques i d'habitatge, relacionades amb el treball i dificultats d'integració i relacions socials.

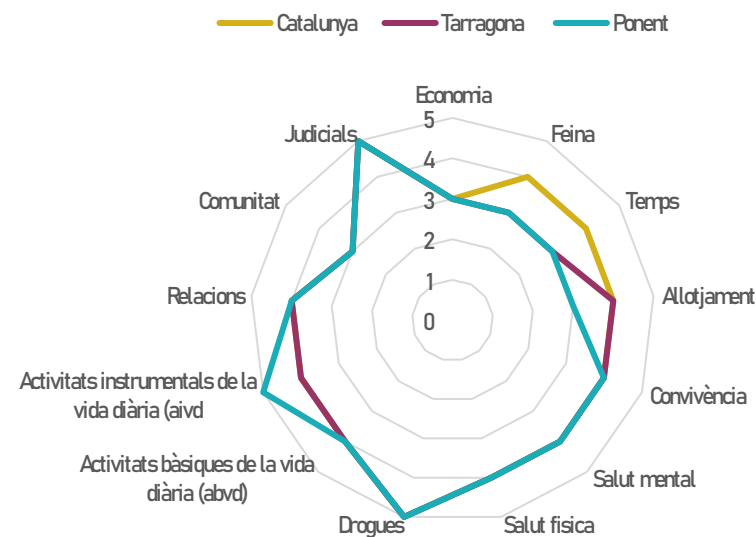
“grau de vulnerabilitat i d'alta complexitat en atenció social de la població dels barris de Ponent”.

“ les problemàtiques més identificades estan relacionades amb demandes econòmiques i d'habitatge, relacionades amb el treball i dificultats d'integració i relacions socials”.

En la imatge 12, es mostren en un gràfic radial el nivells d'autosuficiència en els 13 dominis essencials de la vida en adults de la població de la zona de Ponent en 2021 i en la imatge 13, els 4 dominis que conformen el suplement dirigit als adults amb menors d'edat a càrrec..

La Matriu d'autosuficiència SSM-CAT és una eina de diagnòstic social que mesura el nivell d'autosuficiència d'una persona en un determinat moment del temps. S'ha desenvolupat per assignar el funcionament de les persones a tots els dominis essencials de la vida. És una eina innovadora que facilita la detecció i la diagnosi de casos complexos i n'orienta la intervenció i el seguiment. S'empra a totes les Àrees Bàsiques de Serveis Socials (ABSS) de Catalunya.

Les dades mostren que en comparació a la mitjana de Catalunya, la zona de Ponent, presenta un major risc en els 4 dominis que estan implicats adults amb menors a càrrec: domini d'atenció física, domini socioemocional, domini d'escolarització i domini de la cura diària. Per altra banda, també es destaca el domini de feina i formació i l'ús del temps. Els barris de Ponent, encara presenten major risc en matèria d'habitatge, això significa major risc de vulnerabilitat en l'accés i les condicions de l'habitatge.

Imatge: 12. 13 dominis eina SSM-CAT

Nota: Dades: Eina SSM-CAT (2022)

*Llegenda: 1 (problemes greus, situació no sostenible) 2 (no autosuficient), 3 (molt poc autosuficient), 4 (força autosuficient) i 5 (completament autosuficient).

“en els barris de Ponent es mostra un menor nivell d'autosuficiència en els dominis del suplement per adults amb menors d'edat a càrrec”.

Imatge: 13. 4 dominis eina SSM-CAT

Nota: Dades: Eina SSM-CAT (2022)

*Llegenda: 1 (problemes greus, situació no sostenible) 2 (no autosuficient), 3 (molt poc autosuficient), 4 (força autosuficient) i 5 (completament autosuficient).

“el nivell d'autosuficiència en el domini de l'habitatge és inferior al de la mitjana de Tarragona i Catalunya”

Aquestes dades estan relacionades amb les de l'Equip d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (EAIA), equip especialitzat que atén els casos d'infància i adolescència en situació d'alt risc (risc greu o desemparament). En la taula següent es demostra que a la zona de Ponent, hi ha una major incidència d'expedients oberts per part d'aquest equip i d'informes de famílies amb infants i adolescents amb COSE (compromís socioeducatiu).

Zones	Expedients oberts EAIA 2021	Expedients oberts EAIA 2022	Informes COSE 2021	Informes COSE 2022
Ponent	46%	47%	45%	36%
Tarragona ciutat	116	155	57	70

Ponent no és una de les zones més envellides de la ciutat, però el grau de vulnerabilitat de moltes persones grans i dependents és considerable, ja que les dades demostren que el 72,1% del total de SAD (Servei d'Ajuda a Domicili) socials concedits a Tarragona, pertanyen a la zona de Ponent.

Amb relació al SAD dependència la dada enregistrada és del 62,8%. El nombre de serveis de Teleassistència prestats són 32 (un 28,3%). Pel que fa al Programa Individual d'Atenció (PIA), que es realitza quan la persona ha estat valorada amb situació de dependència, el percentatge respecte el total de Tarragona és del 25,8%, predominant els gestionats al barri de Bonavista.

“A la zona de Ponent es registren més del 72% del SAD socials de tota la ciutat”

El nombre de dones que han sol·licitat atencions per violència de gènere a través de l'Equip Socioeducatiu d'Atenció a la Violència Masclista (ESVIOM) a la zona de Ponent és 62, representa el 59,2% del total de les demandes de la ciutat.

“Quasi un 60% de les dones ateses per l'ESVIOM pertanyen als barris de Ponent”

Quant a percepció ciutadana, manifesten:

- L'accés burocràtic i la tramitació lenta en la cartera de recursos.
- La manca de formació per la gestió telemàtica.
- La desinformació en relació als recursos.
- Poca sistematització dels recursos socials disponibles i desconfiança en la distribució dels ajuts.

Residencial

Les desigualtats o vulnerabilitats en matèria d'habitatge són una de les problemàtiques més transversals i evidents en els barris de Ponent. Són diversos els indicadors que així ho manifesten, com per exemple l'índex de referència de preus de lloguer de Catalunya que es situa en la majoria dels barris de Ponent, molt per sota de la mitjana de Tarragona, arribant a disminuir fins a un 3.82€/m² al barri de Campclar. Un índex de referència de lloguer baix indica, entre altres aspectes, la situació de l'immoble: una mala qualitat en general de l'habitatge i dèficit en les condicions d'habitabilitat.

“ L'índex de referència de preus de lloguer de Catalunya a la zona de Ponent és molt baix ”.

A banda d'aquests indicadors, n'hi ha d'altres que assenyalen una vulnerabilitat elevada:

- Edificis antics, especialment en els barris de Campclar, Riu Clar i Bonavista.
- Parc d'habitatge envellit al que se li suma un baix nivell de conservació i greus problemes d'habitabilitat: edificis en estat ruïnós, dolent o deficient, el tipus d'edificació, edificis sense ascensor, edificis de més de 40 anys sense sol·licitud de rehabilitació, les façanes deteriorades, etc.

Índex de referència del preu de lloguer	Àrea inferior	Àrea superior	Índex
Torreforta	3,82€/m ²	6,97€/m ²	5,33€/m ²
Campclar	3,82€/m ²	6,53€/m ²	5,82€/m ²
Bonavista	3,88€/m ²	6,48€/m ²	5,28€/m ²
Tarragona ciutat	5,42€/m ²	8,91€/m ²	7,32€/m ²

Font: Agència de l'Habitatge de Catalunya. (2023)

En els barris de Ponent hi podem trobar una diversitat d'habitatges molt àmplia, des d'habitatges unifamiliars i cases adossades, a blocs de pisos de protecció oficial, passant per blocs en molt mal estat amb ocupació il·legal. Concretament, als barris de Riu Clar i de Campclar, es localitza una bona extensió d'edificació de parc públic de l'Agència de l'Habitatge de Catalunya que es van construir a finals dels anys 80.

Actualment, hi ha previsió en el nou Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM), d'un nou sector urbanitzable, en la zona a tocar a l'Anella Mediterrània. Es tracta d'un nou projecte anomenat urbanització PP10 o barri dels jocs anella Mediterrània, amb la previsió de construir 1.200 habitatges, dels quals 400 es destinaran a lloguer social. A banda, l'empresa holandesa Ten Brinke té previst construir un parc comercial que s'anomenarà Tarraco Centrum. Aquest projecte ambiciós ha aixecat un debat controvertit entre veïns i veïnes dels barris de Ponent.

També es pot analitzar la situació de moltes famílies que viuen al barri i de la complexitat de tota la situació relacionada amb la pobresa energètica. En comparació amb les dades mitjanes de Tarragona, es pot destacar, que els barris de Ponent es troben més afectats per les conseqüències derivades de la pobresa energètica i l'exclusió residencial. En relació a la pobresa

energètica, les dades mostren que la població de Ponent és més demandant en ajuts socials relacionats amb la pobresa energètica.

“Barris de Ponent és la zona de Tarragona amb més afectació de problemes derivats de pobresa energètica i exclusió residencial”.

El total d'ajuts d'urgència concedits per pal·liar les necessitats relacionades amb la pobresa energètica a la zona de Ponent van ser 396 al 2021 i 268 l'any 2022, el que representa el 52,2% i el 49,9% respectivament, del total d'ajuts concedits a tota la ciutat. La tipologia més nombrosa és la d'ajuts per pagar despeses de llum i aigua. Pel que fa al Fons Social d'EMATSA, al 2021, més del 39% de sol·licituds van ser de població de Ponent, una tendència que es repeteix amb el nombre de famílies beneficiàries i amb el nombre de comptadors solidaris. En l'informe “Pobresa energètica de Tarragona: evolució 2013-2021” es pot veure la informació més ampliada.

En matèria d'habitatge, és important destacar, que la majoria dels agents socials participants en els espais de treball manifesten que els problemes relacionats amb l'habitatge són un dels temes de més preocupació, perquè no veuen mesures eficients per part de les administracions en aquesta temàtica, i

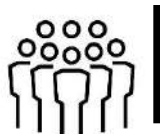
perceben que és una problemàtica que es va agreujant i es perllonga amb el temps.

Destaquen per sobre:

- El nivell alt d'ocupació il·legal, que genera conflictes veïnals i que és un fet significatiu als barris de Ponent.
- L'assentament de màfies per adquirir pisos ocupats.
- Els problemes de veïnatge que es deriven dels deutes i la conservació.
- Risc d'incendi pel nombre d'habitatges “enganxats a la llum” de forma il·legal.
- La manca d'habitatge públic i la dificultat d'accés del col·lectiu jove i de les famílies amb risc d'exclusió social.
- Poca adaptabilitat per a les persones amb problemes de mobilitat.
- Les condicions deficientes de molts dels habitatges.
- Sensació de viure en un barri brut i en un entorn urbà sòrdid.

DADES SOBRE LA INCIDÈNCIA DE POBRESA ENERGÈTICA I EXCLUSIÓ RESIDENCIAL A PONENT				
	2021	2022	2021	2022
	Tarragona	Tarragona	Ponent	Ponent
AJUTS D'URGÈNCIA SOCIAL				
Nombre d'unitats familiars ajuts pobresa energètica	251	217	138	95
Nombre total d'ajuts de pobresa energètica	752	545	396	268
Nombre d'ajuts de llum	649	471	355	241
Nombre d'ajuts aigua	11	10	5	4
Nombre d'ajuts gas	92	64	36	23
Despesa en ajuts PE	51.672,10€	49.094,90€	26.869,76€	22.648,93€
FONTS SOCIAL EMATSA				
Nombre d'ajuts fons social EMATSA	579	577	227	247
Nombre d'unitats familiars fons socials EMATSA	361	330	154	161
Despesa en ajuts Fons Social EMATSA	78.099,90	62.259,54	27.195,86€	31.455,44€
INFORME DE RISC D'EXCLUSIÓ RESIDENCIAL (IRER)				
Nombre d'IRER tramitat	1629	794	-	-

Font: Sistema d'informació social de l'IMSST. 2021

Relacional -comunitari

TEIXIT ASSOCIATIU

Les dades quantitatives del registre d'entitats de la ciutat reflecteixen que els barris de Ponent disposen d'una alta densitat de teixit associatiu en relació amb les dimensions i població, s'observa que existeixen entitats i associacions de diverses tipologies, aquest fet és molt important pel rol que juguen en el teixit comunitari.

El teixit associatiu i comunitari ha tingut un paper rellevant a la vida dels barris, sobretot en els anys 80 i 90. Tot i això, en l'actualitat encara té un paper actiu. Moltes de les entitats es troben en situació de renovació i de cerca de nous suports en l'organització. Segons l'últim registre, en la zona de Ponent, existeixen un total de 3,7 entitats per cada 1000 habitants, un nombre significatiu alt, a diferència d'altres barris de la ciutat.. Del total de les 137 entitats registrades, 40 són de caràcter comunitari i cíviques, 27 esportives, 21 culturals, 15 relacionades amb formació i recerca, 7 socials, 6 de caràcter de cooperació i sindicals, 5 relacionades amb el medi ambient i grups d'escolta i lleure, 3 assistencials i 2 de caràcter ideològic i polític.

ASSISTENCIALS

Assoc. Cívica d'Iniciació contra la Droga 'IMPULS', Assoc. Trebor, Fundació Niemann-Pick de España

COMUNITÀRIES / CÍVIQUES

AV Albada Mongons de Tarragona, AV Bonavista, AV Campclar-Zona Esportiva, AV Barri Riu Clar, AV de La Floresta, AV de totes les ètnies de Bonavista, AV de totes les ètnies de Campclar, AV Icomar, AV La Cuarta de Campclar, AV Progressista de Torreforta, AV Torrenova, AV Verge del Pilar -Eixample, AV TV Mas Pastor, AV de la Urbanització La Granja, Federació d'Associacions de Veïns de Tarragona (FAVT), Joves Veïns de Tarragona-JOVET, Assoc. de Jubilats i Pensionistes de la Floresta, Assoc. de Pensionistes i Jubilats de Bonavista, Assoc. de Pensionistes i Tercera Edat del barri de Riu Clar i Icomar, Assoc. Pensionistes i Tercera Edat de Torreforta, Assoc. Pensionistes i Jubilats de la Granja, Assoc. Pensionistes i Jubilats el Pilar i Eixample, Assoc. Tercera Edat de Campclar, Federació Comarcal d'Associacions de Jubilats i Pensionistes del Tarragonès, Assoc. de Mujeres de la Granja, Asoc. para la Integración de la Mujer Gitana, Assoc. Sociocultural per a la Integració de les Dones Àrabs, AFAC Tarraco, Assoc. de la Dona Gitana i Joventut de Campclar, Ateneu Cultural de Dones de Campclar, Col·lectiu de Dones Amigues Parc Riu Clar-Santa Llúcia, Col·lectiu de Dones de Bonavista, Colectivo de Mujeres de la Urbanización Torrenova, Colectivo Mujeres Parc Riu Clar, Assoc. Joves Sociocultural i Esportiva Segle XXI de Campclar, Club Juvenil 'Ciurana', Colla Juvenil de Riu Clar Gripafoc, Assoc. Amics del Barri del pilar i Edifici Espanya, Assoc. d'Amics de la Cultura, Gastronomia i Tradicions d'Asturies, Casa de Andalucía de Tarragona i Província, Centro Social Extremeño

COOPERACIÓ /INTERACCIÓ

Aché-Centre d'Unió amb els Pobles, Amigos Mira España, Asoc. de los Senegaleses de Tarragona, Assoc. La Tailla, Assoc. La Voz de Poniente, Fundació Casal l'Amic

CULTURALS

Asoc. Cultural Alma Flamenca de Tarragona, Asoc. Cultural Cristiana de Tarragona, Asoc. Latinoamericana Mensajeros de Paz 'ALAMPA', Asoc. Musical de Proyectos de Tarragona, Assoc. Col·leccionistes de Plaques de Cava del Camp de Tarragona, Assoc. Club Cultural i de Promoció Social Ciurana, Assoc. Colours Fantasy, Assoc. Comparsa Platinum, Assoc. Cultural Campoclaro Calí, Assoc. Cultural i Musical 'Sopa de Peix', Assoc. Cultural La Moreneta, Assoc. Cultural-Folclòrica Torre de Oro de Bonavista, Assoc. Sociocultural Joves Amics de la Capoeira de Tarragona, Assoc. Sociocultural Francolí-4, Assoc. Sociocultural Gaià, Assoc. Sociocultural Sant Magí i Santa Tecla, Assoc. Sociocultural Virgen del Rocio de Campclar, Col·lectiu Sociocultural Som i Serem, Colla de Diables Foc i Gresca, Comparsa La Birla, Foro Ponent Tarragona

ECONÒMIQUES, OCUPACIONALS I SINDICALS

ADCUSPPYMA (Defensa de Consumidors i Usuaris), Assoc. de Comerciants de Campclar, Assoc. Tarraco Protec. Consumidors i Usuaris Tarragona, Assoc. Venedors Mercat Municipal de Torreforta, Nova Unió de Comerciants de Bonavista, Unió de Comerciants de Torreforta

ESPORTIVES

Asoc. Bética Tarragona, Asoc. Cultural Amigos de las Motos Ángeles Guardianes, Assoc. Deportiva Torreforta, Assoc. Esportiva Escolar IES Torreforta, Assoc. Gensey-Ryu de Catalunya, Club Agility Tarraco, Club Atlètic Campclar, Club Ciclista Campclar, Club Ciclista Cicles Roman, Club Cultural Bonavista, Club Futbol Base Campclar, Club Futbol Icomar, Racing Club Futbol Bonavista, Club Escacs AV Torreforta, Club Esportiu Cultural Torreforta, Club Esportiu Gembu-Kai, Club Esportiu La Floresta, Club Esportiu SOLC, Club Karate Sinhus Sport, Club Ornitològic de Tarragona, Club Petanca Campclar, Esports i Lleure-Tarragona, Moto Club Port Tarragona, Societat d'Investigacions Espeleològiques de Tarragona, Societat Ocellera El Passarell, Tarraco Club Esportiu Muntanyenc, Unió Esportiva La Granja-CUSA

ESTUDIS, FORMACIÓ I RECERCA

AMPA Centre SOLC, AMPA Col·legi Públic Bonavista, AMPA Col·legi Públic Campclar, AMPA Col·legi Públic Gual Villalbí, AMPA Col·legi Públic La Floresta, AMPA Col·legi Públic Mediterrani, AMPA Col·legi Públic Riu Clar, AMPA Escola Mare de Déu dels Àngels, AMPA Escola Professional Joan XXIII, AMPA IES Campclar, AMPA IES Torreforta, AMPA La Salle Torreforta, AMPA Llar d'Infants Municipal La Taronja, Assoc. CREA (Promoció de la Creativitat i Recolzament a Iniciatives Socials), Societat Cooperativa SOLC, Catalana Limitada (SOLC, SCCL)

MEDI AMBIENT, ECOLOGIA I SOSTENIBILITAT

Assoc. Gatuninos Torreforta, Grup Ecologista l'Escrucó, Mare Terra Fundació Mediterrània-Centre d'Iniciatives Ecològiques, Societat Protectora d'Animals i Plantes de Tarragona

OCI, LLEURE, AGRUPAMENTS I CENTRES D'ESPLAI

Agrupament Escolta GELST0-La Salle Torreforta, Amics Xanquers Campclars de Tarragona, Centre Univers Mijac de Campclar, Eskurri Esplai, Societat Filatèlica i Numismàtica de Bonavista

POLÍTIQUES, IDEOLÒGIQUES I RELIGIOSES

Assoc. Cívica La Plataforma, Coordinadora d'Entitats de les Comarques de Tarragona

SOCIALS

Assoc. Benèfica Calí de Torreforta, Assoc. Moriah, Assoc. per la Mediació Intercultural i Social amb Immigrants (AMISI), Asoc. de Policías Motoristas Ángeles Guardianes-Tarragona, Assoc. Reto a la Esperanza, Casal Sant Josep de Torreforta, La Mar Blava-Fundació Privada

Font: Registre d'entitats. 2023

“ El teixit comunitari de Ponent es caracteritza per una llarga tradició associativa amb una clara orientació comunitària tant en l'àmbit festiu i cultural com en el reivindicatiu i solidari.”

EQUIPAMENTS

L'aïllament i la desconexió són factors que marquen la situació urbanística, d'espai públic i d'accessibilitat i mobilitat dels barris de Ponent. Aquesta separació respecte al centre de la ciutat, continua essent una assignatura pendent per a la millora de la relació del barri amb el seu entorn. Tot i això, es pot afirmar que els barris de Ponent estan dotats d'equipaments que cobreixen les diferents necessitats i serveis. La majoria d'aquests es situen més pròxims a la zona de Torreforta, també se'n trobem d'altres a Bonavista i Campclar.

“L'aïllament i la desconexió és un dels factors que marca la situació urbanística i és una assignatura pendent”

El barri de Torreforta compta amb el Mercat Municipal de Torreforta, que és un punt estratègic i clau al barri. A banda, cada dissabte davant del mercat central, es troba el mercadot dels dissabtes i al barri de Bonavista, el conegut mercadot dels diumenges, famós pel nombre de paradistes.

També disposa d'equipaments culturals i cívics que funcionen com a epicentre de l'activitat social, cultural i associativa del barri: la Biblioteca Municipal Pepita Ferrer, el Centre Cívic de Torreforta, el Centre Cívic de Bonavista i el Casal Cívic de Campclar.

Dirigit a les persones grans, trobem 7 casals municipals de gent gran arreu de la zona de Ponent que ofereixen un ventall d'activitats dirigit a aquest col·lectiu: Llar de Bonavista, Llar la Granja, Llar la Floresta, Llar Riu Clar-Icomar, Llar Torreforta, Llar Campclar i Llar Albada-Parc Riu Clar.

Com a equipaments sanitaris es compta amb el CAP Torreforta-la Granja i el CAP Bonavista. Concretament en el barri de Campclar, se situa la Fundació Onada, una entitat que ofereix atenció a persones amb problemes relacionats amb la salut mental i/o discapacitat, gent gran, i també a col·lectius amb dificultats d'inserció sociolaboral. Per altra banda, com espai assistencial que assumeix pacients amb necessitats sociosanitàries, es troba el Centre Sociosanitari Ponent.

El barri també disposa d'un punt de proximitat de l'Oficina Municipal d'Atenció Ciutadana situat a Torreforta i del Servei Municipal d'Ocupació que ofereix atenció en els equipaments cívics de Bonavista, Campclar i Torreforta.

Imatge 14. Centre de serveis socials Ponent Immaculada Sastre
Font: Ajuntament de Tarragona

També trobem el Centre de Serveis Socials Ponent Immaculada Sastre situat al barri de Torreforta, que dona cobertura a tota la ciutadania de la zona de Ponent en matèria de serveis socials. Des dels Serveis Socials Bàsics, amb els Equips Bàsics d'Atenció Social, segons el diagnòstic social i el pla de treball establert es pot derivar a diferents serveis dintre de l'estructura de l'Institut

Municipal de Serveis Socials (IMSST): Servei d'Ajuda a domicili (SAD), servei de menjador social, el Servei d'Intervenció Socioeducativa (SIS), Equip d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (EAIA), equip de gent gran i dependència, Servei d'Habitatge Social, Servei de mediació, Equip Socioeducatiu d'Atenció a la Violència Masclista (ESVIOM), Servei d'Urgències i Emergències Socials de Tarragona (SUEST), servei d'assessorament jurídic i psicològic i Punt d'Assessorament Energètic (PAE).

El barri, també disposa del projecte "a peu de carrer", d'un dinamitzador de l'equip de prevenció de drogues i d'una unitat mòbil de Creu Roja que ofereix atenció basada en la reducció de danys en matèria de drogues.

Fa uns anys, en el barri de Campclar, es va traslladar la Comissaria dels Mossos d'Esquadra de Tarragona. També es pot destacar l'existència de 17 centres de culte i parròquies de diverses congregacions (catòliques, evangelistes i islàmiques).

"Els barris de Ponent estan dotats d'equipaments que cobreixen les diferents necessitats"

“Convivència de diversos centres de culte i parròquies de diverses congregacions religioses”

En l'àmbit educatiu, tal com s'ha explicat en l'apartat corresponent, l'oferta cobreix des de l'escola bressol a l'educació secundària, havent-hi oferta pública i concertada. Pel que fa als equipaments esportius, hi ha diversos pavellons dins de la xarxa del Patronat Municipal d'Esports: el poliesportiu de Bonavista, el poliesportiu de Riu Clar i el poliesportiu de Campclar, que amb els jocs Mediterranis s'ha convertit en un epicentre de l'esport amb la creació de l'Anella Mediterrània. També es disposa de: camps de futbol en els diversos barris i zones de Ponent, un pavelló de grans dimensions de l'Associació Esportiva de Torreforta, pistes de petanca, taules de ping-pong i 17 parcs infantils i d'oci. A nivell de zones verdes i espais naturals, trobem el parc Bonavista, el parc del Camí de la Coma, el parc Anella Mediterrània i el parc Rodríguez.

Tot i disposar d'una àmplia cartera de serveis, en els discursos del veïns i entitats, es reivindica una manca de comerços de proximitat i activitats d'oci obertes a la comunitat i a les famílies. En els discursos, es reclama la necessitat de promoure i reactivar el teixit comunitari. Critiquen també la falta d'informació i de desconexió de tot el que es fa i existeix en el barri:

recursos, projectes, entitats i esdeveniments. Proposem una major centralització i suport en la difusió de la informació.

Imatge 15. Anella Mediterrània.
Font: Ajuntament de Tarragona

“es reclama la necessitat de promoure i reactivar el teixit comunitari.”

Alguns dels tècnics i tècniques entrevistats, reivindiquen la recuperació del servei de traducció, crear un magatzem comunitari de lloguer d'ajudes tècniques (cadires de rodes, crosse, llits articulats, adaptacions de banyeres i altres utensilis per a persones grans i/o amb discapacitat), promoure un banc del temps comunitari i promocionar el voluntariat. També reivindiquen el projecte Radars i el projecte "Dinem en companyia".

Tot i això, la necessitat urgent i més expressada, és de disposar d'espais de proximitat que permetin donar suport i acompanyar a les persones grans o sense gaire domini de les noves tecnologies per a la tramitació de gestions electròniques. Un altre reclam que continua palès és la reivindicació en el transport públic, tot i reconèixer les millores en aquests anys, encara es plantegen millores en l'accés a la zona educacional, al complex educatiu Tarragona i en la connexió amb altres municipis i amb les àrees metropolitanes.

RELACIONAL

El sentiment d'identitat dels barris de Ponent, sempre havia sigut notable i significatiu. Tot i això, en els discursos dels agents socials es perceben una pèrdua de sentiment de pertinença i un orgull baix del barri. Molts veïns i veïnes manifesten que no hi ha sentiment de comunitat i que existeix una manca de participació i compromís social. També parlen d'una forta dinàmica

marcada per l'individualisme i critiquen a les xarxes socials i les noves dinàmiques de treball, la ruptura de les xarxes relacionals i l'existència de dinàmiques familiars disruptives.

En l'eina de diagnòstic social SM-CAT s'identifica una pèrdua de sentiment de pertinença. Molts veïns i veïnes manifesten que no hi ha sentiment de pertinença a la comunitat i que hi ha una manca de participació i compromís social. Molts dels participants recorden amb recel, que s'ha trencat amb la cultura de la relació d'ajuda que existia en els anys 80 i 90, del sentiment de barri i de l'orgull que existia; ja que en moltes des les seves manifestacions expressen << els barris de Ponent els vam aixecar nosaltres>>.

Tal com s'havia identificat en l'espai de salut, la soledat i la manca de suport i acompanyament a la gent gran, són uns dels principals problemes actuals que s'han fet més visibles arran de la pandèmia. Des de la comunitat, es reivindiquen mesures per revertir la soledat no desitjada i la implicació de la ciutadania, entitats i institucions per fomentar accions de solidaritat i trencar amb la discriminació de la gent gran.

“la soledat i la manca de suport i acompanyament a la gent gran, és un problema clau”

CONVIVÈNCIA

La percepció d'inseguretat és un tema recurrent entre el veïnat. En els grups de treball i de detecció de necessitats, el tema que més preocupava als agents del territori era la sensació d'inseguretat i els valors negatius, la manca d'educació i la falta de civisme. És important considerar la percepció d'inseguretat que el veïnat ha manifestat recentment, amb la presència de robatoris a gent gran. El total de robatoris amb força va ser de 23 durant l'any 2022, representa un 33,8% de total de robatoris a la ciutat. Amb relació als robatoris a l'interior de vehicles, la zona de Ponent en registra 33 del total de 141 a tota la ciutat, és la zona conjuntament amb l'eixample on s'acumula més aquesta tipologia de delictes.

“sensació d'inseguretat, manca d'educació i falta de civisme”

Pel que fa a l'incivisme, s'han enregistrat 41 denúncies per delictes de consum d'estupefaents a la via pública, aquesta xifra simbolitza el 10,5%. Amb relació als problemes de seguretat al carrer el percentatge arriba al 14,7%. La demanda de vigilància o d'actuacions dels cossos de seguretat de la Guàrdia Urbana de Tarragona per queixes ciutadanes representa un 42,3% del total de la ciutat.

L'equip de mediació comunitària, l'any 2022 va fer un total de 149 intervencions, el 30,2% d'aquestes es van realitzar a la zona de Ponent: 8 a Torreforta, 19 a Bonavista, 11 a Campclar, 3 a la Floresta, 3 a Riu Clar i 1 a Icomar. La major part dels conflictes estaven relacionats amb problemes d'ocupació (56,4%), conflictes relacionals (22,1%) i gestió de conflictes en matèria intercultural (1,8%).

Els cossos de seguretat de la Guàrdia Urbana de Tarragona disposen d'un punt de proximitat als barris de Ponent en diverses franges horàries durant la

setmana. Tot i així, la sensació del veïnat és que manca presència dels cossos de seguretat als barris de Ponent. Els veïns i les veïnes creuen que si hi hagués més vigilància, el sentiment d'inseguretat es rebaixaria.

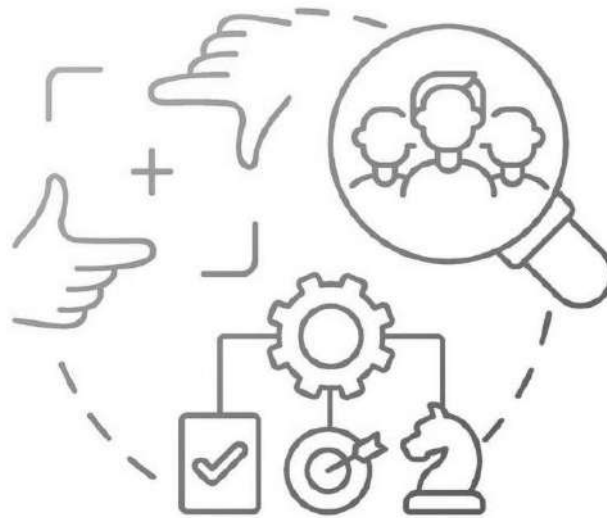
Un dels problemes que també s'ha identificat, en el discurs dels agents socials de la comunitat ha estat e relacionat en l'ocupació del jovent de places i parcs en certes zones dels barris, on fan "botellons", consumeixen tòxics, posen música, embruten els espais públics i de vegades, s'encaren amb els veïns i veïnes. Es denota que per manca d'oferta d'oci la població jove passa moltes hores al carrer amb dinàmiques poc saludables. Aquest és un punt calent on s'hauria de posar un focus d'atenció i poder trencar aquestes dinàmiques de conflicte i de salut pública.

“conflictes amb la població jove ens parcs i places”

Un altre focus identificat a partir de la manifestació dels agents comunitaris del territori, han estat els problemes de racisme o comportaments xenòfobs existents. Ja es va definir en l'apartat de les dades sociodemogràfiques que els barris de Ponent acollien a un nombre alt de persones migrades i d'ètnia gitana. Aquestes, es centren en focus concrets i amb unes dinàmiques molt arrelades al barri. Caldrà, per tant, continuar treballant per estrènyer vincles de confiança entre les diverses comunitats i generar entorns de convivència positius i interculturals.

**“s'ha de treballar per crear vincles de confiança i
generar entorns de convivència positius i
interculturals”**

Síntesi de l'anàlisi i la diagnosi

RENTA I OCUPACIÓ

- La renda familiar disponible és baixa.
- Nombre alt de població vulnerable i en risc d'exclusió social.
- El 35% de les persones registrades a l'atur a la ciutat de Tarragona són dels barris de Ponent.
- Feines molt precàries, informals i temporals.
- Percepció de població amb poca cultura de l'esforç i amb dependència d'ajuts econòmics.
- Poc teixit comercial i centralitzat en zones concretes.

FORMACIÓ I EDUCACIÓ

- El percentatge de persones amb titulacions superiors és menor que a la resta de la ciutat.
- 9 dels 15 centres educatius són centres d'alta complexitat.
- Nivells alts d'absentisme i d'abandonament escolar.
- Poca implicació dels progenitors en la comunitat educativa.
- Necessitat d'oferir suport i acompanyament socioeducatiu i emocional a famílies i infants, adolescents i joves.
- Percepció de manca d'educació en valors en adolescents i joves.
- Influència negativa i sacralitzada dels "news influencers".
- Addiccions a les xarxes socials.
- Manca d'espais d'oci diürn i nocturn.

SALUT

- L'esperança de vida de Ponent és inferior a la de Catalunya.
- Consum de drogues: població jove en el temps d'oci i d'homes adults. Problemes d'alcoholisme greu en homes grans.
- Manca d'hàbits saludables i poca pràctica esportiva.
- Incidència important de malalties mentals i depressió en joves i dones en edat adulta i gran.
- Problemes d'obesitat en la infància i l'adolescència.
- Manca de controls pediàtrics.
- Manca d'educació sexual efectiva en població jove i en dones adultes.
- Descontentament i desconfiança amb el sistema de salut pública.
- Preocupació dels risc petroquímic en l'impacte de la salut.

SOCIAL

- Grau de vulnerabilitat i d'alta complexitat social.
- L'habitatge, la manca de treball, les dificultats d'integració i de relacions socials són les majors problemàtiques socials.
- Dificultats parentals en els àmbits d'escolarització, socioemocional i cura diària, amb famílies amb menors a càrrec.
- Major incidència en expedients oberts a l'EAIA i amb COSE.
- Més situacions de dependència i/o discapacitat.
- Major incidència en dones de violència masclista.

RESIDENCIAL

- Condicions precàries en el parc d'habitatge.
- Parc d'habitatge envellit i poc conservat.
- Poca adaptabilitat per les persones grans.
- Alt percentatge de persones en situació de pobresa energètica.
- Alt nivell d'ocupació il·legal.
- Problemes veïnals: deutes i zones comunitàries.
- Manca d'habitatge públic.
- Controvèrsia veïnal per la nova proposta del "nou barri".
- Sensació de barri brut i viure en un entorn urbà sòrdid.

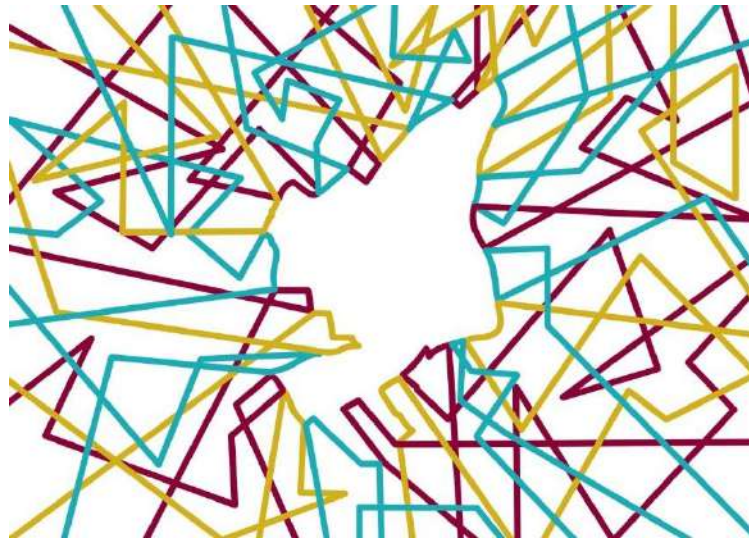
RELACIONAL I COMUNITARI

- Teixit comunitari amb forta tradició i reivindicatiu.
- Falta de coneixença de tot el que es fa al barri.
- Es reclama promoure i reactivar el teixit comunitari.
- Manca d'espais lúdics per a joves.
- Suport a les persones adultes i grans sense domini de noves tecnologies.
- Soledat no desitjada en dones a partir del 54 anys i persones grans.
- Aïllament social per part de certs col·lectius immigrants.
- Pèrdua de sentiment de pertinença en el barri.

CONVIVÈNCIA

- Sensació d'inseguretat i petits actes delictius.
- Percepció de manca d'educació i de valors per part de la població jove.
- Problemes de convivència en zones comunitàries i entre veïns.
- Conflicte amb la població jove per la presència prolongada en els parcs i places.
- Comportaments xenòfobs.

L'enxarxament i el treball comunitari com a oportunitat

Tots els actors socials dels barris de Ponent, veïns i veïnes, entitats, associacions, professionals, tenim un objectiu comú: transformar el nostre entorn per millorar les condicions de vida i el benestar de la població als barris de Ponent i teixir una societat més inclusiva i cohesionada.

En el present informe queda palès el repte d'actuar i treballar conjuntament per poder afrontar i donar resposta a les necessitats i dificultats actuals, però també per multiplicar les oportunitats i potencialitats dels nostres barris. Com a membres que som de la comunitat, tenim l'objectiu de posar al servei de tots i totes, les capacitats i intel·ligències de les persones, grups i comunitats, per millorar les condicions de vida.

Per aconseguir-ho, volem dotar els barris de Ponent d'un espai d'enxarxament comunitari a partir de tres principis:

- Col·laboració: un espai on hi siguem presents totes i tots, és a dir amb i per la comunitat.
- Democràcia: les propostes i les accions sorgeixen del consens i la veu de les parts implicades.
- Participació: un espai per a totes les persones i col·lectius que conformen els barris

Aquest espai ha de permetre:

- Constituir un espai on tots els agents dels barris de Ponent tinguin veu.
- Reconèixer les realitats i necessitats del territori, sobretot, aquelles que de vegades queden invisibilitzades.
- Permetre tenir accés al coneixement, estar informats i informades per poder prendre decisions fonamentades.
- Disposar de més aprenentatges, crear noves relacions, contactes, xarxes, i vincles socials i organitzatius que eixamplen oportunitats i multipliquen recursos.

En definitiva, treballar des de la vessant comunitària, per una banda, permet una major incidència i impacte per afrontar les necessitats dels territoris i les persones i per l'altra, aconseguir una major influència sociopolítica per revertir les situacions de desigualtat i promoure fer política des del model de governança.

Per poder liderar aquesta procés d'enxarxament, es proposa una estructura organitzativa, que en les següents sessions de treball s'acabarà d'omplir de contingut i d'objectius amb les aportacions dels agents implicats.

L'enxarxament comunitari de Ponent, està liderat per una banda per una tècnica comunitària de l'equip de l'ETACI, (referent comunitària de Ponent) i per una altra, per una tècnica comunitària de l'ABS Torreforta-La Granja. Aquest equip serà l'encarregat de dinamitzar l'espai d'enxarxament i sostenir-lo en el temps. En aquest espai d'enxarxament està convidat a participar el personal tècnic que treballi en el barri i tingui incidència, entitats i representants d'associacions, i veïnatge i ciutadania que de forma lliure vulgui participar.

Es proposen 3 espais de treball:

- ESPAI DE CONEIXEMENT
- ESPAI RELACIONAL I DE SEGUIMENT
- ESPAI DE COMISSIONS DE TREBALL

“Espai on tothom que vulgui hi participi”

En les imatges 16 i 17, s'especifiquen de forma detallada algunes de les funcions de cadascun d'aquests 3 espais proposats. Tot i la següent proposta metodològica, en els diversos espais es concretarà en les primeres sessions com es treballarà amb la participació i la coorganització de totes les parts que vulguin adherir-se.

També de forma transversal, s'oferirà el suport del Servei d'Assessorament Comunitari Inclusiu (SACI) per part de l'Equip Tècnic d'Acció Comunitària Inclusiva de l'IMSST. El SACI vol esdevenir un servei d'assessorament que ofereixi suport tècnic en Acció Comunitària i Inclusió Social als i les professionals i agents del territori, i acompanyar en els diversos grups de treball amb l'objectiu d'incorporar la cultura de l'avaluació en el procés comunitari i en els projectes i accions que puguin sorgir en aquest espai d'enxarxament.

ESPai D'ENXARXAMENT DE PONENT

Imatge 16: Esquema proposta metodològica organitzativa de l'enxarxament de Ponent (I part)
Font: Creació pròpia

ESPai D'ENXARXAMENT DE PONENT

Espai de coneixement

● FUNCIONS

Generar processos d'anàlisi de la realitat del territori

- Diagnosi comunitària del projecte Veina't.
- Informe de les condicions de vida de Ponent.
- Espai d'enxarxament per fer estudis de recerca per part d'altres (associacions, entitats, universitats, empreses, etc.).
 - Exemples: estudi diàleg sobre la gestió i la comunicació del risc químic a Tarragona o procés participatiu del POUM

Espai relacional i de seguiment

● FUNCIONS

- Consensuar els objectius bianuals del catàleg d'accions per millorar les condicions de vida de Ponent 2023 - 2025.
- Co-construir el catàleg d'accions per millorar les condicions de vida de Ponent 2023 - 2025.
- Co-construir i actualitzar el mapa de recursos/actius del territori.
- Ser antena transmissora.
- Ser un espai relacional.
- Espai obert d'intercanvi de coneixement.

FITXA D'ADHESIÓ

Reunions bimensuals/trimestrals

- Fer seguiment dels projectes que es treballen de forma col·laborativa en l'espai de treball.

Comissions de treball

● FUNCIONS

- Activar projectes o accions de forma col·laborativa i comunitària per donar resposta als objectius del pla.
- Traslladar i informar del seguiment a l'espai relacional i de seguiment.

ADHESIÓ

Reunions de treball

Imatge 17: Esquema proposta metodològica organitzativa de l'enxarxament de Ponent (II part)
Font: Creació pròpia

Bibliografia

A: Villasante,T.R.; Montañes, M.; Martí.J. (coord). *La investigación social participativa. Vol.1 Construyendo ciudadanía*. Barcelona: El Viejo Topo.

Agència de Salut pública de Catalunya (2020). *Anàlisi de la situació de la salut de la població Àrea Bàsica de Salut Tarragona 2 La Granja-Torreforta*. Institut Català de la Salut. Tarragona

Ajuntament de Barcelona (2021). *Pla de barris de Trinitat Nova*. Ajuntament de Barcelona. Barcelona.

Belzunegui,A; Cantos-Egea, J i Torrens, R. (2021). *Impacte de la COVID-19 a la societat de Tarragona*. Ajuntament de Tarragona. Tarragona

Cantos-Egea, J i Civit-Gebellí, P. (2019). *Informe de dades sociodemogràfiques de la ciutat de tarragona*. Ajuntament de Tarragona. Tarragona

Càritas Interparroquial (2001). *Estudi de la distribució de la riquesa* Tarragona: URV

Espai d'anàlisi social (2020). *Diagnosi i identificació de línies de treball per la millora de l'ocupació i l'activació econòmica de les 11 zones urbanes de Tarragona*. Ajuntament de Tarragona. Tarragona.

Fundació Benestar i Família (1900) *Barri de Campclar*. Publicació de l'Abadia de Montserrat. Barcelona

Marchioni,M. (1999) Comunidad, participación y desarrollo. Teoría, metodología, y práctica de la intervención comunitaria. Editorial.

Martí, J. (2004) *Diagnòstic comunitari: pla comunitari zona Ponent*. Federació d'Associacions de Veïns d'Habitatge Social de Catalunya (FAVIBC). Tarragona.

Pujades,J. i Bardají,F. (1987) *Los Barrios de Tarragona. Una aproximación antropológica*. Ajuntament de Tarragona.Tarragona.

Sánchez-Castiñeira, S; Pina i Dueñas-Cid, D. (2011). *Diagnosi Social Participativa de la ciutat de Tarragona*, 2011. Document bàsic..

Agents implicats en el desenvolupament de la diagnosi

AGENTS ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

- CAP La Granja - Torreforta
- Equip tècnic de serveis socials de Ponent.
- Equip tècnic del Servei d'Intervenció Socioeducativa.
- Escola Bonavista.
- Escola La Floresta.
- Escola Ponent.
- Gent Gran Activa.
- Guàrdia Urbana Tarragona.
- ICS CAP Torreforta-la Granja.
- ICS CAP-Bonavista-Canonja.
- Institut Escola Mediterrani.
- Mossos d'Esquadra.
- Coordinadora del centre de Ponent (IMSST).
- Servei d'Intervenció Socioeducativa.
- Tècnic de l'Equip de Mediació Comunitària (IMSST).
- Tècnica de l'Equip d'Acció Comunitària Inclusiva (IMSST).
- Xarxa de Centres Cívics.

ENTITATS

- Associació l'ONADA.
- Fundació Casal l'Amic: a peu de carrer.
- Fundació Casal l'Amic: Caixa Proinfància.
- Associació Todos en Azul
- Associació Vincle.
- Centre Cultural Islàmic la Pau de Tarragona.
- Fundación Carta de la Paz: projecte Vitamina.

ASSOCIACIONISME I CIUTADANIA

- Associació de veïns Buenos Aires Part Alta Bonavista.
- Associació de veïns del Pilar i de l'eixample Som i Serem.
- Associació de veïns Esportiva de Campclar.
- Associació de veïns la Floresta.
- Associació de veïns la Progresista Torreforta.
- Associació de veïns Parc Riu Clar.
- Associació de veïns Riu Clar.
- Federació d'Associació de Veïnes de Tarragona (FAVT).

